

Република Северна Македонија
Министерство за економија

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Ekonomisë

СТРАТЕШКИ ПЛАН PLANI STRATEGJIK 2022 - 2024 ГОДИНА

Почитувани,

Стратешкиот план претставува комплексен и сеопфатен документ кој содржи, мерки и активности групирани во програми и потпрограми, кои се во функција на остварување на стратешките приоритети и цели на Министерството за економија, а со тоа и на Владата на Република Северна Македонија.

Стратешкото планирање е алатка која има моќ, креираната визија да ја претвори во реалност. Оваа реалност преку стратешкото планирање веќе долги години успешно се спроведува во Министерството за економија.

Со стратешкото планирање се овозможува реализација на приоритети, цели и активности, кои ќе придонесат за развиена функционална економија, која ќе продуцира нови работни места, поголема ефикасност, продуктивност и конкурентност на компаниите, зголемување на извозот и пораст на инвестициите, повисок животен стандард и подобар живот за сите граѓани на Република Северна Македонија.

Стратешкиот план на Министерството за економија во наредните три години претставува рамка за на создавање на услови за развој на индустријата, на кластерингот, на вклучување на македонските компании во мрежата на глобални добавувачки ланци, креира мерки и активности за создавање на развиен претприемачки сектор, интеграција на националниот пазар во единствениот пазар на ЕУ, предлага политики за обезбедување на енергетска стабилност и сигурност, за истражување и одржливо искористување на минералните сировини, за развој на туризмот и угостителството, преку подобрување на стандардите и на туристичката понуда.

Изминатите неколку години беа направени клучни реформи во делот на подобрување на бизнис климата во земјата, подобрување на условите за работа на странските, но и домашните компании, како и за подобрување на деловната клима за нови инвестиции во енергетиката, пред се во делот на обновливите извори на енергија.

Сите овие реформи се направени преку континуиран дијалог со бизнис заедницата, со деловните здруженија, но и сите државни институции кои се креатори и имплементатори на економските политики, со единиците на локалната самоуправа, академската заедница, но и граѓаните.

Преку истиот дијалог веќе се зацртани и цели на кои активно ќе работиме и во наредниот период преку на нашите програми, проекти, мерки и активности.

Кои се приоритетите на Министерството за економија во наредниот период?

Главен приоритет е финансиска поддршка за компаниите со кои ќе се помогнат во спроведувањето со повеќедимензионалните последици од пандемијата предизвикана од Ковид-19, поттикнување на претпријатијата да излезат со иновативни решенија за справување со развојните предизвици кои произлегуваат од пандемијата. Согласно новите состојби со КОВИД 19, се подготвија повеќе уредби и нови мерки и програми со цел поддршка на деловниот сектор во надминување на негативните ефекти од кризата. Создавање на поволна деловна клима за бизнис секторот, пред се преку поддршка на домашните претпријатија, со главен фокус на малите и средните претпријатија, отворање на нови работни места преку нови инвестиции, развој и подобрување на конкурентноста на македонската индустрија, поддршка на

развојот на индустриско-преработувачките капацитети кои ќе бидат извозно ориентирани и ќе создаваат производи со повисока додадена вредност, подобрување на конкурентноста на туристичката понуда во земјата преку креирање на повolen бизнис амбиент и зголемена валоризација на културните и природните богатства, зголемување на бројот на туристи, раст на приходите од туризмот, со крајна цел зголемено учество на туризмот во вкупниот БДП на земјата.

Еден од клучните приоритети во наредниот период ќе биде и одржливо искористување на природните богатства, меѓу целите се зголемување на учеството на обновливите видови на енергија во финалната потрошувачка на енергија и заштита на животната средина и раст на инвестициите во енергетскиот сектор, интегрирање на пазарите на електрична енергија со земјите од регионот и земјите членки на ЕУ, планирање и одржливо користење на просторот и природните богатства.

Не, помалку од важно за Министерството за економија во наредниот период посебно откако Северна Македонија е членка во НАТО Алијансата и секако почетокот на преговорите со Европската унија е и јакнењето на позицијата на Република Северна Македонија во меѓународната заедница и унапредување на трговската соработка на билатерален, регионален и мултилатерален план, олеснување на пристапот на меѓународните пазари на стоки и услуги, либерализација на трговијата и намалување на бариерите, како и ефикасно спроведување на правото во делот на заштита на потрошувачите.

Реализација на овие цели, кои се во согласност со утврдените стратешки приоритети на Владата на Република Северна Македонија ќе придонесе во реализација на заложбите за посовремено, економски развиено општество со повисок животен стандард и задоволни граѓани.

Министер за економија

Kreshnik Bekteshi

Të nderuar,

Plani strategjik paraqet dokument kompleks dhe gjithëpërfshirës që në vete përmban masa dhe aktivitete të grupuara në programe dhe nënprograme, që janë në funksion të realizimit të prioriteteve strategjike dhe në përgjithësi të Ministrisë së Ekonomisë, e me këtë edhe të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Planifikimi strategjik është vegël që ka fuqinë për të shndërruar në realitet vizionin e krijuar. Përmes planifikimit strategjik ky realitet tashmë shumë vite zbatohet me sukses në Ministrinë e Ekonomisë.

Me planifikimin strategjik, mundësohet realizim i prioriteteve, qëllimeve dhe aktiviteteve, që do të kontribuojnë për ekonomi të zhvilluar funksionale, që do të krijojë vende të reja të punës, efikasitet më të lartë, produktivitet dhe aftësi konkurruese të kompanive, rritje të eksportit dhe të investimeve, standard më të lartë jetësor dhe jetë më të mirë për të gjithë qytetarët e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Plani strategjik i Ministrisë së Ekonomisë në periudhën e ardhshme trevjeçare paraqet kornizë për krijimin e kushteve për zhvillimin e industrisë, e klasteringut, për përfshirjen e kompanive të Maqedonisë së Veriut në rrjetin e zinxhirëve global të furnizimit, krijimin e masave dhe aktiviteteve për krijimin e sektorit të zhvilluar sipërmarrës, integrimin e tregut kombëtar në tregun unik të BE-së, propozimin e politikave për sigurimin e stabilitetit dhe sigurisë energjetike, hulumtimin dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të lëndëve të para minerale, si dhe për zhvillimin e turizmit dhe hotelerisë, përmes përmirësimit të standardeve dhe të ofertës turistike.

Viteve të fundit janë bërë disa reforma kyçe në pjesën e përmirësimit të klimës së biznesit në vend, përmirësimin e kushteve për punë të kompanive të huaja, por edhe atyre vendore, si dhe në përmirësimin e klimës afariste për investime të reja në fushën e energjetikës, para së gjithash në pjesën që ka të bëjë me burimet përtëritëse të energjisë.

Të gjitha këto reforma janë bërë përmes dialogut të vazhdueshëm me bashkësinë e biznesit, me shoqatat afariste, por edhe të gjitha institucionet shtetërore që janë kreatorë dhe zbatues të politikave ekonomike, me njësitë e vetëqeverisjes lokale, bashkësinë akademike, por edhe me qytetarët.

Përmes dialogut tashmë janë përcaktuar edhe qëllimet në realizimin e të cilave tashmë jemi duke punuar në mënyrë aktive edhe në periudhën e ardhshme përmes programeve, projekteve, masave dhe aktiviteteve tona.

Cilat janë prioritetet e Ministrisë së Ekonomisë në periudhën e ardhshme?

Prioriteti kryesor është mbështetja financiare e kompanive me të cilën ato do të ndihmohen në përballjen me pasojat shumëdimensionale nga pandemia e shkaktuar nga Covid-19, nxitja e ndërmarrjeve që të dalin me zgjidhje krijuese për t'u përballur me sfidat zhvillimore që rezultojnë nga pandemia. Në përputhje me situatat e sapokrijuara me Covid-19, janë përgatitur disa dekrete, si dhe masa dhe programe të reja me qëllim që të mbështetet sektori afarist në tejkalimin e efekteve negative nga kriza, të krijohet klimë e volitshme afariste për sektorin e biznesit, para së gjithash përmes mbështetjes së ndërmarrjeve vendore, me fokus kryesor në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, hapjen e vendeve të reja të punës përmes investimeve të reja, zhvillimin dhe përmirësimin e aftësisë konkurruese të industrisë së Maqedonisë së Veriut, mbështetjen e zhvillimit të kapaciteteve industriale-përpunuese që do të jenë të orientuar drejt eksportit dhe do të krijojnë produkte me vlerë më të lartë të shtuar, përmirësimin e aftësisë konkurruese të ofertës turistike në vend përmes krijimit të mjedisit të volitshëm për biznes dhe valorizimit të rritur të pasurive kulturore dhe natyrore, rritjen e numrit të turistëve, rritjen e të ardhurave nga turizmi, me qëllimin përfundimtar që është rritja e pjesëmarrjes së turizmit në PBB-në e përgjithshme të vendit.

Një nga prioritetet kryesore në periudhën e ardhshme do të jetë edhe shfrytëzimi i qëndrueshëm i pasurive natyrore, e në mesin e qëllimeve janë rritja e pjesëmarrjes së llojeve përtëritëse të energjisë në sektorin energjetik, integrimi i tregjeve të energjisë elektrike me vendet e rajoni dhe vendet anëtare të BE-së, planifikimi i shfrytëzimit të qëndrueshëm të hapësirës dhe pasurive natyrore.

Jo më pak e rëndësishme për Ministrinë e Ekonomisë në periudhën e ardhshme, veçanërisht pasi Maqedonia e Veriut është anëtare e Aleancës së NATO-s dhe gjithsesi fillimit të bisedimeve me Bashkimin Evropian është edhe forcimi i pozicionit të Republikës së Maqedonisë së Veriut në bashkësinë ndërkombëtare dhe avancimi i bashkëpunimit tregtar në planin bilateral, rajonal dhe multilateral, lehtësimi i qasjes deri te tregjet ndërkombëtare të mallrave dhe shërbimeve, liberalizimi i tregtisë dhe ulja e barrierave, si dhe zbatimi efikas i ligjit në pjesën e mbrojtjes së konsumatorëve.

Realizimi i këtyre qëllimeve, që janë në përputhje me prioritetet e përcaktuara strategjike të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, do të kontribuojë në realizimin e angazhimeve për shoqëri më bashkëkohore, të zhvilluar në aspektin ekonomik, me standard më të lartë jetësor dhe qytetarë të kënaqur.

Ministër i Ekonomisë

Kreshnik Bekteshi

ВОВЕД

Стратешкиот план како среднорочен стратешки документ, тесно е поврзан со процесот на буџетско планирање и извршување за период од три години, претставува значаен инструмент на планирање и следење на спроведувањето на Програмите во надлежност на Министерството за економија. Изготвен врз основа на Одлуката за утврдување на стратешките приоритети на Владата на Република Северна Македонија во 2022 година, Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија и Националната Програма за усвојување на правото на Европската Унија.

МИСИЈА

Министерството за економија работи на создавање на услови за развој на индустријата, на кластерингот и вклучување на македонските компании во мрежата на глобални добавувачки ланци, развиен претприемачки сектор, креирање и интеграција на единствен пазар во ЕУ, обезбедување енергетска стабилност и сигурност, истражување, експлоатација и одржливо искористување на минералните сировини, развој на туризмот со подобрување на стандардите на туристичката понуда.

ВИЗИЈА

Република Северна Македонија со развиена функционална економија, која ќе продуцира нови работни места, поголема ефикасност, продуктивност и конкурентност на компаниите, зголемување на извозот и пораст на инвестициите, повисок животен стандард и подобар живот за сите граѓани на Република Северна Македонија.

ЗАДАЧИ И ОБВРСКИ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЕКОНОМИЈА

Задачите и обврските на Министерството за економиј, согласно надлежностите утврдени со Закон се однесуваат на:

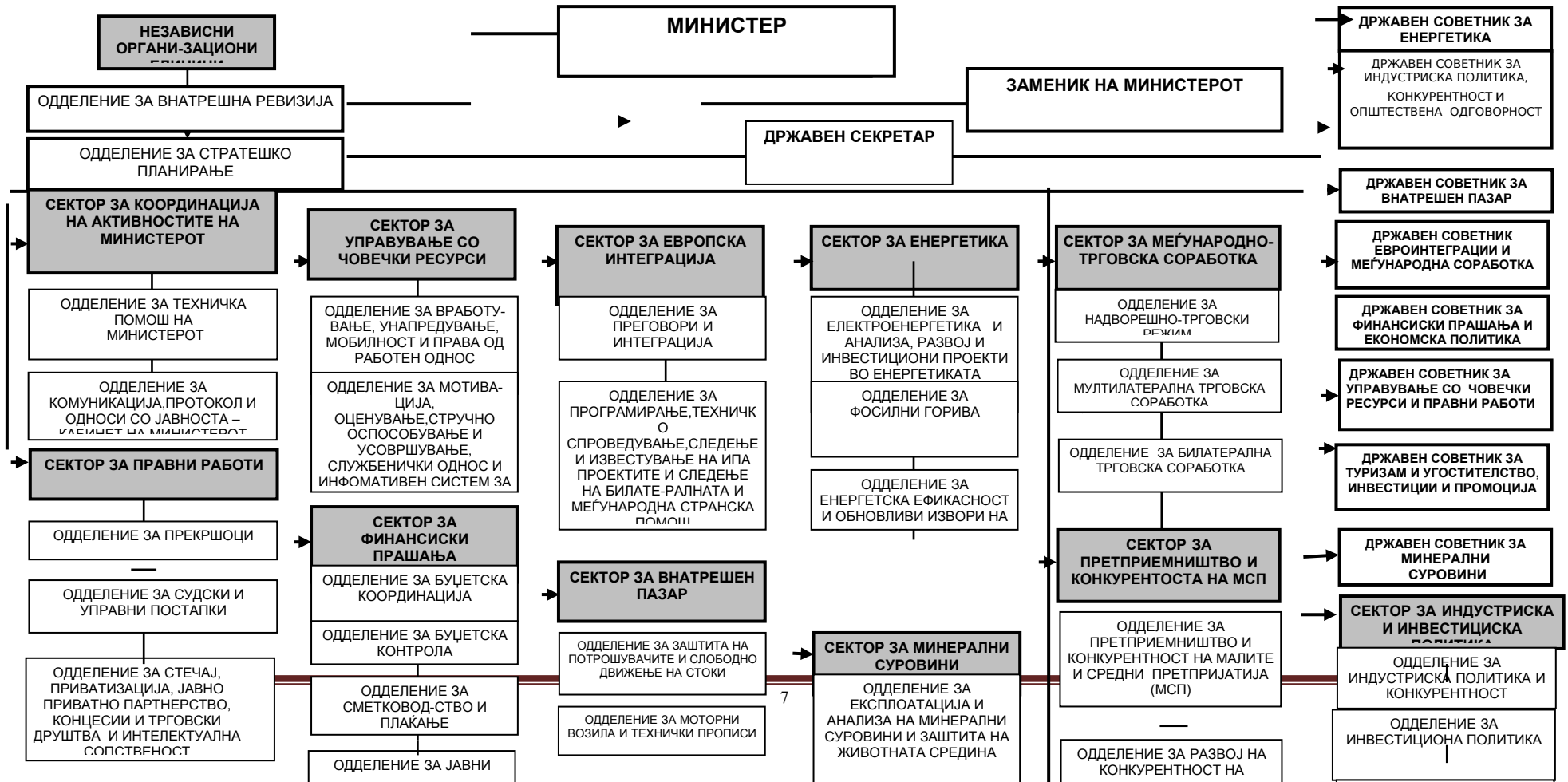
- Предлагање на проактивна индустриска политика за зголемување на конкурентноста на индустриското производство и развој на одделни сектори од индустријата;
- Развој и поттикнување на општествена одговорност;
- Поттикнување на инвестициите преку подобрување на инвестиционата клима;
- Зголемување на регулацијата на внатрешниот пазар и ценовна либерализација, следење на движењата и состојбите на пазарот на стоки и услуги и влијанието на мерките на економската политика врз движењата на пазарот и односите на пазарот; снабдувањето на пазарот со прехранбени и други производи за широка потрошувачка, надзор над пазарот и заштита на потрошувачите и нивните права;
- Развој на енергетскиот сектор, зголемување на енергетската ефикасност и поттикнување на поголемо искористување на обновливите извори на енергија, конкурентност, сигурност на снабдување со енергија и заштита на животната средина;
- Поттикнување на претприемништвото и развој на малите и средните претпријатија и занаетчиството;
- Создавање на услови за зголемување на извозот преку интензивна извозна промоција, мултилатерална и билатерална соработка, либерализиран трговски режим и создавање на соодветна регулаторна рамка во согласност со стандардите на ЕУ и барањата на СТО;
- Искористување на минералните и неминерални природни ресурси;
- Развој и промоција на туризмот и угостителството;
- Управен надзор и други управни работи утврдени со Закон;
- Координација на странска помош и Програмите на Заедницата (КОСМЕ).

СПЕЦИФИЧНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЕКОНОМИЈА

Министерството за економија според надлежностите утврдени со Закон, по својата Мисија и утврдена Визија предлага и реализира програми и проекти кои се однесуваат на развојот на повеќе витални економски сектори како што се индустријата, енергетиката, искористувањето на минералните сировини, туризмот, претприемништвото, трговијата, внатрешниот пазар и заштитата на потрошувачите, активностите за европска интеграција и општествената одговорност. Со тоа е одредена специфичноста

на Министерството за економија за зголемено учество на хоризонтални програми и проекти во споредба со другите органи на државната управа. Хоризонталниот пристап истовремено е и интернационализиран. Тој треба да комуницира и со среднорочните стратегии на Европската унија, обезбедувајќи национален пристап. Тоа од друга страна ја истакнува потребата од постојано унапредување на интер и интра ресорска координација, соработка со бизнис заедницата, органите на локалната самоуправа, стопанските комори и научните институции.

МИНИСТЕРСТВО ЗА

ПРИОРИТЕТИ И
Поддршка и развој

ИСТИ
средни претпријатија
КОНОМИЈА

НА

- Поддршка на домашните претпријатија, пред сè на микро малите и средните претпријатија и занаетчиите,
- Подобрување на деловното опкружување за раст на микро, малите и средни претпријатија (МСП),
- Динамичен екосистем на претприемништво и иновации,
- Конкурентни МСП како двигатели на инклузивниот економски раст.

Развој и подобрување на конкурентноста на македонската индустрија и инвестициона политика и општествена одговорност

- Спроведување на макроекономска политика насочена кон задржување на макроекономската стабилност, зголемување на конкурентноста на економијата и зголемување на вработеноста;
- Создавање на поволна деловна клима со политики за соработка со бизнис секторот, социјалните партнери, заштита на работнички права, недискриминација, зголемена ефикасност, транспарентност на институциите и целосно почитување на правната држава;
- Зголемување и поддршка на развојот на индустриско-преработувачките капацитети кои ќе бидат извозно ориентирани и ќе создаваат производи со повисока додадена вредност, поддршка на индустриските капацитети кои ќе овозможат супституција на увозот;
- Зголемување на економскиот раст и конкурентноста на индустријата на трајна основа;
- Унапредување на концептот и практиките за општествена одговорност;
- Спроведување на Стратегијата за општествена одговорност како постојна програма и политика насочена кон поддршка на поволен амбиент за развој на општествената одговорност во земјата.

Развој на туризмот и угостителството во Република Северна Македонија

- Подобрување на конкурентноста на туристичката понуда во земјата преку креирање на поволна бизнис клима и зголемена валоризација на културните и природните богатства ;
- Дигитализација на туристичката понуда;
- Зголемување на бројот на домашни и странски туристи, раст на приходите од туризмот, со крајна цел зголемено учество на туризмот во вкупниот БДП на земјата;
- Зголемување на туристичката понуда и градење на препознатлив туристички имиџ со воведување на светски стандарди во туристичко-угостителските услуги;
- Унапредување на меѓународната туристичка соработка;
- Поддршка на туристичките дестинации надвор од туристичка сезона;
- Конкурентна бизнис клима за раст на бројот на мали и средни претпријатија и нови работни места од областа на туризмот и угостителството;
- Натamoшен развој на активниот туризам како потенцијал за силен локален економски развој.

Планирање и одржливо искористување на природните богатства

- Обезбедување сигурност во снабдување со енергија, раст на инвестициите во енергетскиот сектор, интегрирање на пазарите на енергија, воведување паметни мрежи и заштита на ранливите потрошувачи на енергија од енергетската сиромаштија;
- Зголемување на учеството на обновливите видови на енергија во финалната потрошувачка на енергија и заштита на животната средина;
- Обезбедување енергетска сигурност и стабилност;
- Либерализација на пазарот на електрична енергија и раст на инвестициите во енергетскиот сектор;
- Зголемување на користењето на природниот гас и искористување на сончевата енергија во домаќинствата;
- Интегрирање на пазарите на електрична енергија со земјите од регионот и земјите членки на Европската Унија;
- Истражување, експлоатација и одржливо искористување на минералните сировини;
- Планирање и одржливо користење на просторот и природните богатства и развивање на институционалните капацитети;
- Унапредување на правната рамка од областа на минералните сировини.

Креирање на единствен пазар-внатрешен пазар на Република Северна Македонија усогласено со целокупното законодавство на Европската Унија

- Унапредување на заштитата на потрошувачите и обезбедување поголем квалитет на добрата и услугите на македонскиот пазар;
- Ефикасно спроведување на правото во областа на заштита на потрошувачите;
- Унапредување на заштитата на потрошувачите со натамошна хармонизација на Законот за заштита на потрошувачите;
- Ефикасно спроведување на правото во делот на заштита на потрошувачите;
- Постигнување на поголема едуцираност на потрошувачите за остварување на нивните права, запознавање на трговците со правата и обврските и начинот на заштита на економските интереси;
- Зголемување на довербата на потрошувачите према трговците на стоки и услуги;
- Правна заштита на потрошувачите при склучување на договори за потрошувачки кредити како потрошувач;
- Усогласување на националното техничко законодавство од областа на возилата со техничкото законодавство за возилата на ЕУ за регулирање на внатрешниот пазар, согласно ЕУ регулативата.

Развивање на ефективна трговска политика

- Создавање на поволна деловна клима со политики на соработка со бизнис-секторот, недискриминација, зголемена ефикасност и транспарентност на институциите и целосно почитување на правната држава,

- Јакнење на позицијата на Република Северна Македонија во меѓународната заедница и унапредување на односите и јакнење на соработката на билатерален, регионален и мултилатерален план,
- Олеснување на пристапот на меѓународните пазари на стоки и услуги преку склучување на Договори за слободна трговија и договори за трговска и економска соработка, либерализација на трговијата со стоки и услуги и идентификување и намалување на бариерите во трговијата во рамките на склучените договори,
- Зајакнување на процесот на планирање, подготвување и следење на реализацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА) како основен стратешки програмски документ во процесот на усогласување на националното законодавство со законодавството на Европската унија,
- Имплементација на Повеке годишниот Акциски план за регионалната економска област- MAP REA.

ПРИОРИТЕТИТЕ И ЦЕЛИТЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЕКОНОМИЈА ИМААТ ЕДНАКВО ЗНАЧАЊЕ

ОСВРТ НА ОСТВАРЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ВО 2020/2021 ГОДИНА

ПРОГРАМА 1: ПОДОБРУВАЊЕ НА ДЕЛОВНАТА КЛИМА И ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА

Поддршка и развој на мали и средни претпријатија:

Со Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2020 година, за делот (А) наменет за поддршка на развојот на мали и средни претпријатија и занаетчиство првично предвидени беа 37.740.000 денари. Со ребаланс на буџет заради ситуацијата со Ковид-19 овие средства беа намалени на 22.040.000 денари и истите се искористија за реализација на следните мерки:

- Финансиска поддршка за микро, мали и средни претпријатија (пристигнати се 75 апликации од кои одобрени се 55)
- Финансиска поддршка за женско претприемништво (пристигнати се 23 апликации од кои одобрени се 11)
- Субвенционирање на трошоци за ангажирање на чираци (пристигнати се 2 апликации од кои одобрена е 1)
- Субвенционирање на трошоци на занаетчи (пристигнати се 46 апликации од кои одобрени се 43)
- Кофинансирање на проекти на занаетчиските комори за развој и промоција на занаетчиството во Република Северна Македонија (пристигнати се 7 апликации/проекти од кои одобрени се 4).

Од П1 КОВИД програмата во Министерството за економија, 20.000.000 денари се наменија за поддршка на занаетчиите за полесно справување со последиците од Ковид 19. Поради тоа се направија измени на Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2020 година во област А. поддршка и развој на микро, мали и средни претпријатија и занаетчиство, при што се додаде нова мерка -

Кофинансирање на трошоци за занаетчии за набавка на алати и репроматеријали во вкупен износ од 20.000.000,00 денари.

Предмет на подмерката беше кофинансирање на дел од трошоците на занаетчиите за купување на алати и репроматеријали преку кофинансирање до 60% од докажаните трошоци, но не повеќе од 60.000,00 денари поединечно за секој апликант.

По јавниот повик аплицираа вкупно 234 апликанти а субвенционирани беа вкупно 225 занаетчии и вршители на занаетчиска дејност со средства во вкупен износ од 8.873.019 денари.

Во **2021** година реализирани се следните мерки од Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2021 година, од област А. Поддршка и развој на микро, мали и средни претпријатија и занаетчиство:

- 1.1. Финансиска поддршка за микро и мали претпријатија (пристигнати се 276 апликации, одобрени се 101 и истите се исплатени),
- 1.2. Финансиска поддршка за женско претприемништво (пристигнати се 69 апликации од кои одобрени и исплатени се 27),
- 1.4 Субвенционирање на трошоци на занаетчии (пристигнати се 95 апликации од кои одобрени и исплатени се 89),

За реализација на мерката 2.2 - Финансиска поддршка за сертифицирање на ХАЛАЛ систем, на 01.07.2021 објавен е Јавен повик и истиот трае до 31.08.2021г.

Пристигнати се 13 апликаци, одобрени се 11 апликаци во вкупен вредност од 1.539.328.

За реализација на мерката 3.1 – Кофинансирање на дел од трошоците на претпријатија за купување на опрема, инструменти, алат кои ќе послужат и ќе се користат исклучиво за обука, настава на лица за стекнување на вештини и квалификации на 01.07.2021 објавен е Јавен повик и истиот трае до 30.07.2021г.

Пристигнати 6 апликаци одобрени се 5 апликаци во вкупен вредност 1.487.200.

Развој и подобрување на конкурентноста на македонската индустрија и инвестициона политика и општествена одговорност:

- ✓ Во 2019 година се реализираа активности за имплементација на стратешкиот документ индустриска политика, со акциски план за 2018-2020, преку координација со тековните мерки и програми на Владата
- ✓ Континирано ажурирање на веб страната www.konkurentnost.mk;
- ✓ Поддршка на кластерските политики и кластерските здруженија, преку поддршка на проекти за нивен развој;
- ✓ Имплементацијата не мерките од Индустриската политика, преку Министерство за економија се реализираат преку годишната Програма за конкурентност, иновации и претприемништво. Во делот на Имплементација на индустриската политика, беа поддржани деловните субјекти во функција на

- зголемување на нивната конкурентност (поддршка преку надоместување на дел од трошоците на деловните субјекти за развој на деловниот субјект, развој на производ, развој на пазар), специјализирани длабински обуки и друго;
- ✓ Во 2019 година се реализираше соработка со проекти од донатори поврзани со индустриска политика и развој на приватен сектор (Проект на Светска Банка –Скилс, Проект за имплементација на ЈИЕ Стратегијата 2020 – Работна група за индустриска политика, Проектот на ГИЗ за Поглавје 20 – Претпријатија и индустриска политика, соработка со ЕК – Заеднички Истражувачки Центар за паметна специјализација и др.);
 - ✓ Спроведувањето на Стратегијата за ЈИЕ 2020, во текот 2019 година има остварено значаен напредок кон остварување на утврдените таргети во рамки на сите 5 столбови, преку фокусирани напори од страна на голем број чинители на национално и регионално ниво, како и имплементација на Повеќегодишен акциски план (МАП) за формирање на регионална економска област на Западен Балкан, како заедничка основа за унапредување на економската соработка.;
 - ✓ Во 2019 година се одвиваше континуирана комуникација со ЕК преку учество во подготовката на НПАА Поглавје 20 – Претпријатија и индустриска политика, учество на Подкомитетот за трговија, царина и индустрија, континуирано следење на новите комуникации поврзани со реализација на стратегијата ЕУ 2020, учество во подготовка на Економска програма за реформи, учество во изработката на ИПА проекти, учество во изработка на стратегија за паметна специјализација и др;
 - ✓ Развојот на политиките на кластеринг во Република Северна Македонија е дел од проактивната индустриска политика, која се стреми кон зголемување на конкурентноста на македонската економија. Кластерите значајно придонесуваат за зголемување на конкурентноста на македонската економија. Во Република Северна Македонија постојат околу триесетина кластери во различни области;
 - ✓ Во 2019 година, се објавени јавни повици за кофинансирање на организирањето на специјализирани обуки – детални и длабински технолошки обуки во преработувачката индустрија и опфатени се повеќе индустриски сектори: автомобилска, металопреработувачка, чевларска, текстилна и прехранбена индустрија и др.. Во 2019 воведени се и нови специјализирани обуки за воведување на концептот на зазеленување на индустријата и циркуларна економија во преработувачката индустрија кои се успешно реализирани.
 - ✓ Во 2019 се реализираа повеќе активности поврзани со имплементација на Планот за економски раст, столб 1 и 2 преку Законот за финаиска поддршка на инвестиции;
 - ✓ Во 2019 година се продолжи со активности за усогласување со европското законодавство на легислативата за градежните производи;
 - ✓ Во 2019 година усвоена е Среднорочна Стратегија за општествена одговорност на РСМ 2019-2023 со Акциски планВрз основа на дел II, област Г, мерка 1 – “Општествена одговорност“ од Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2019 година, објавен е јавен повик за поддршка за

- развивање, одржување и применување социјално прифатливи практики на деловните субјекти во Република Северна Македонија (пристигнати се 4 апликации од кои одобрено и исплатено е 1);
- ✓ Усвоена е Среднорочна стратегија за општествена одговорност на РСМ 2019-2023 со Акциски план;
 - ✓ Реализираа промотивни активности за резултатите врз основа на Меморандумот за соработка потпишан меѓу УСАИД и Министерство за економија во областа на општествена одговорност на претпријатијата, во рамки на проект Бизнес еко систем, од страна на Паладиум;
 - ✓ 12-та Национална награда за најдобри ООП Организирана е 12-та традиционална Национална награда за најдобри општествено одговорни практики на македонските претпријатија;
 - ✓ Во 2019 и 2020 година, континуирано се доставувани мислења по барањата од Министерство за правда за јавен интерес за донации или спонзорства, согласно Законот за донации и спонзорства;
 - ✓ Во 2020 година се продолжи со имплементација на мерките и активностите од Акцискиот план на Стратегијата за општествена одговорност;
 - ✓ Врз основа на дел II, област Г - „Општествена одговорност“, мерка 1 од Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2020 година, објавен е јавен повик за поддршка за развивање, одржување и применување социјално прифатливи практики на деловните субјекти во Република Северна Македонија (пристигнати се 6 апликации од кои одобрени и исплатени се 5);
 - ✓ Имплементација на Индустриската стратегија 2018-2027;
 - ✓ Имплементација на Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2020 година (објавен јавен повик, евалуација на апликации, постапка за додлеување на средства итн.);
 - ✓ Согласно новите состојби со **КОВИД 19**, се подготвија повеќе уредби и нови мерки и програми со цел поддршка на деловниот сектор во надминување на негативните ефекти од кризата;
 - ✓ Понатамошни активности во развивање на Стратегија за паметна специјализација, подготовка на придонес во НПАА Поглавје 20, подготовка на предлог проекти за ИПА програмирање, учество во изработка на нов МАП РЕА
 - ✓ Континуирана комуникација со бизнис секторот;
 - ✓ Континуирана административна поддршка за реализација на инвестициите во ТИРЗ Тетово (јавно-приватно партнерство);
 - ✓ Се спроведуваат континуирани консултации со Координативното тело за општествена одговорност на претпријатијата;

Поддршка и развој на туризмот и угостителството:

- ✓ Меѓународна и билатерална соработка во туризмот;
- ✓ Поставена туристичка сигнализација на територијата на цела држава;
- ✓ Печатење на промотивен материјал
- ✓ Одбележување на светскиот ден на туризмот со доделување на признанија за најуспешните од областа на туризмот, 50 фирми добија признанија за успешност;

- ✓ Поддршка на домашен туризам за работници со ниски приходи во Република Северна Македонија во 2020 година се издадени 117.000 потврди (ваучери) за работници со ниски приходи во износ од 6.000,00 денари, од кои се искористени 67.000 во угостителски објекти (хотели) во целата држава;
- ✓ Набавка на мобилна апликација “Visit Macedonia”.

ПРОГРАМА 2: ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ(богатства)

Развој на енергетиката:

- ✓ Донесен нов Закон за енергетска ефикасност,
- ✓ Извештај за сигурноста во снабдувањето со природен гас Министерството за економија во јули 2018 изготви и објави Извештај за сигурноста во снабдувањето со природен гас, кој што се доставува до Секретаријатот на Енергетската заедница,
- ✓ Изготвен е предлог Национален план за енергија и клима до 2030 година, одржани се повеќе состаноци на работната група и работните подгрупи и спроведена е јавна расправа заедно со нацрт Извештај за СОЖС,
- ✓ Изготвена е предлог Програма за реализација на стратегијата за развој на енергетиката 2021-2025 година,
- ✓ Изготвен е предлог Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика во согласност со новите Директиви и Регулативи ,
- ✓ Изготвен е предлог Закон за изменување и дополнување на законот за стратешки инвестиции во Република Северна Македонија во согласност со Регулативата 347/2011,
- ✓ Изготвена е Уредба за квалитет на течните горива и доставена до Владата за усвојување,
- ✓ Донесување на Енергетскиот биланс -Министерството за економија го подготви Енергетскиот биланс. Владата на Република Северна Македонија го донесе Енергетскиот биланс за 2021 година,
- ✓ На почетокот на 2020 и 2021 година се донесоа: Програма за промоција на обновливи извори на енергија и поттикнување на енергетска ефикасност. Програма за заштита на ранливите потрошувачи на енергија и Програма за финансиска поддршка за производство на електрична енергија ,
- ✓ Донесена е Одлука за започнување на тендерска постапка со аукција за доделување на премии за електрична енергија произведена од фотонапонски електроцентрали изградени на земјиште кое не е во сопственост на Република Северна Македонија или на земјиште во сопственост на Република Северна Македонија на кое е воспоставено право на користење со вкупна инсталирана моќност до 80 MW,
- ✓ Министерството за економија отпочна со подготовките на следните подзаконски акти од областа на енергетска ефикасност кои произлегуваат од новиот Закон за енергетска ефикасност,
- ✓ Правилник за енергетски карактеристики на згради,
- ✓ Правилник за енергетска контрола на згради ,

- ✓ Тарифник за енергетска контрола на згради ,
- ✓ Правилник за енергетска контрола кај големи трговци ,
- ✓ Тарифник за енергетска контрола кај големи трговци,
- ✓ Правилник за означување на потрошувачката на енергија и другите ресурси што користат енергија,
- ✓ Уредба со која се утврдува Облигационата шема за енергетска ефикасност,
- ✓ Правилник за МВП ,
- ✓ Министерот за економија ги донесе и следните подзаконски акти,
- ✓ Правилник за нивото и начинот на пресметка на оперативните резерви од нафтени деривати и горива за транспорт,
- ✓ Правилник за условите за евидентирање на количините и потребниот капацитет на објектите за складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива или горива за транспорт,
- ✓ Издадени се Уверенија за ракувачи со одделни видови на енергетски уреди и постројки и Овластувања за енергетски контролор според Законот за измена на законот за енергетска ефикасност,
- ✓ Изготвена е драфт верзија на Законот за биогорива, одржани се повеќе состаноци на работната група, а јавна расправа ќе се спроведе во август, по што и се очекува донесување на законот до крај на годината.

Програми и проекти

Програмата за промоција на обновливи извори на енергија и поттикнување на енергетската ефикасност во домаќинствата за 2020 годинасе реализираше само за купени и вградени печки на пелети, а поради новонастатанатата криза со вирусот КОВИД - 19, остананатите средства беа пренаменети во фондот за справување со пандемијата. За 2021 годинапредвидените средства од 52.000.000,00 се целосно реализирани и дополнително со пренамена се обезбедени уште 7.460.000,00 и се планира да бидат испланети на баратели кои ги исполнуваат условите предвидени во програмите.

Одржливо искористување на минерални сировини:

- ✓ Изработка на измени и дополнувања на Законот за минерални сировини,
- ✓ Донесување на нов Тарифник за утврдување на висината на надоместокот за издавање на дозволи и концесии за вршење на детални геолошки истражувања и концесии за експлоатација на минерални сировини и подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за минерални сировини,
- ✓ Одржување на ГИС-софтверските алатки,
- ✓ Одржување на системот е-концесии за доделување на концесии со електронска аукција,
- ✓ Спроведување на повеќе постапки (тендери) за доделување на концесии за детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини,

- ✓ Изработка на Дозволи за детални геолошки истражувања и за експлоатација на минерални сировини.
- ✓ Издавање на Овластувања за изработка на геолошка документација и рударски проекти,
- ✓ Спроведување на стручни испити за полагање за добивање на Лиценци за изработка на геолошка документација, изведување и надзор на геолошки истражувања.

ПРОГРАМА 3: КРЕИРАЊЕ НА ЕДИНСТВЕН ВНАТРЕШЕН ПАЗАР

- ✓ Подготвен е нов Закон за заштита на потрошувачите согласно најновите директиви од ЕУ,
- ✓ Имплементирана е Програмата за заштита на потрошувачите за 2020 година, согласно Законот за заштита на потрошувачите, и доделни се средства за реализација на Програмата за заштита на потрошувачите за 2021 година.

Подготвен е нов - Закон за технички барања на производите и оцена на сообразност, и нацрт правилници по донос на овој закон :

- ✓ Правилник за електромагнетна компатабилност
- ✓ Правилник за ниско напонска опрема - ЛВД
- ✓ Правилник за опрема под притисок,
- ✓ Правилник за едноставни садови под притисок
- ✓ Правилник за пренослива опрема под притисок,
- ✓ Правилник за РТТ опрема
- ✓ Правилник за рекреативни пловила,
- ✓ Правилник за АТЕХ - потенцијална експозивна атмосфера,
- ✓ Правилник за лифтови,
- ✓ Правилник за достапност на пазар и контрола на пазар на експлозивни за цивилна употреба
- ✓ Правилник за опрема запаливи под гас.

ПРОГРАМА 4: КРЕИРАЊЕ НА ЕФЕКТИВНА ТРГОВСКА ПОЛИТИКА

- ✓ Спроведена е детална анализа на усогласеност на прописите со директивата на ЕУ за услуги 32006L0123 и Законот за услуги;
- ✓ Ревидиран и усвоен е Акцискиот план за усогласување со директивата на ЕУ за услуги 32006L0123 и Законот за услуги;
- ✓ Во имплементацијата на Акцискиот план за усогласување со директивата за услуги/законот за услуги, голем број правни акти се изменети со што се елиминираа неоправданите бариери за пристап и давање на услуги во земјата и се модернизираше регулаторната рамка во услугите ;
- ✓ Со Законот за изменување и дополнување на Законот за туристичка дејност (Службен весник на РСМ бр.31/2020) се изврши усогласување со член 14 од директивата (отстрането забрането е барањето за државјанство за туристички водичи за ЕЕП даватели на услуги) и се изврши усогласување со член 16

- од директивата (се овозможи привремено и повремено давање на услуги во земјата за даватели на услуги од ЕЕП);
- ✓ Започнат е ИПА Проект „Зајакнување на внатрешниот пазар“ (EuropeAid/140492/DH/SER/MK) во чии рамки во компонента 2 се предвидени активности за унапредување на законодавната и институционалната рамка за ефективна имплементација на правото на ЕУ во областа на слободно движење на услуги;
 - ✓ Извршено е доусогласување со ЕУ Директивата за прекугранично спојување, како и делумно усогласување со ЕУ Директивата за сметководство, во рамки на Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва (Службен весник на РСМ бр.290/20);
 - ✓ Остварено е учество на редовните состаноци на Комитетот за јавни набавки во 2020 и 2021, со присуство и виртуелни состаноци;
 - ✓ Одржани се состаноци на Националниот комитет за олеснување на трговијата (NTCF);
 - ✓ Поддржан е предлогот во врска со работниот текст за членот VI:4 од ГАТС со кој се разработуваат дисциплини за домашна регулатива во услугите, како дел од иницијативите во СТО за добра регулаторна пракса во трговијата со услуги;
 - ✓ Превземени се активности за понатамошното подобрување на олеснувањето на трговијата и бизнисот;
 - ✓ Доставени се Нотификации во СТО по Спогодбата за пристап на пазарот, Спогодбата за земјоделство;
 - ✓ Спогодбата за правила за потекло и Спогодбата за фитосанирарни мерки;
 - ✓ Донесен е Дополнителниот протокол 6 за трговија со услуги;
 - ✓ Донесена е Одлука на Мешовитиот комитет на ЦЕФТА за измена на Анекс 4 од ЦЕФТА договорот кој се однесува на Протоколот во врска со дефиницијата на производи со потекло и методи на административна соработка;
 - ✓ Ратификуван е Дополнителниот протокол 6 за трговија со услуги на 5 декември 2020 година и објавен во Службен весник бр.291/20;
 - ✓ Стартуваа преговорите за Дополнителниот протокол 7 за решавање на спорови на ниво на ЦЕФТА;
 - ✓ Отпочнати се преговорите за склучување на Спогодба за признавање на професионалните квалификации;
 - ✓ Имплементација на Спогодбата за олеснување на трговијата во ЦЕФТА (донесена е Одлуката за Авторизирани економски оператори и стапи на сила на 1 април 2020 година, донесена е одлука на ЦЕФТА за овошје и зеленчук и стапи на сила, имплементиран е системот SEED + и донесена е Стратегијата за управување со ризици);
 - ✓ Донесена и усвоена е Одлука на мешовитиот комитет ЕФТА-Република Северна Македонија за Измена на Протоколот Б кон Договорот за слободна трговија меѓу ЕФТА државите и Република Македонија кој се однесува на дефинирање на концептот производи со потекло и методите на административна соработка;

- ✓ Направени се измени на Договорот за земјоделски производи со Швајцарската Конфедерација, измени на Протоколот за земјоделство со Кралството Норвешка и измени на Протоколот за земјоделство со Исланд;
- ✓ Финализирани се преговорите за Измена на Дополнителниот протокол по Договорот за слободна трговија со Украина (Ревидиран е Протокол Б со обемни списоци на производи што се под концесија, распоредени во шест одделни анекси I (а), I (б), I (в), II (а), II (б) и II (в) , и Ревидиран е Протокол Ц во согласност со правилата на Конвенцијата ПЕМ);
- ✓ Ратификуван е Дополнителниот протокол 6 за трговија со услуги на 5 декември 2020 година и објавен во Службен весник бр.291/20;
- ✓ Склучена е Спогодбата за партнерство, трговија и соработка меѓу Република Северна Македонија и Обединетото Кралство на Велика Британија и Северна Ирска и донесена е одлука за нејзина предвремена примена (Сл.весник на РСМ бр.301/20);
- ✓ Стартуваа преговорите за Дополнителниот протокол 7 за решавање на спорови на ниво на ЦЕФТА;
- ✓ Отпочнати се преговорите за склучување на Спогодба за признавање на професионалните квалификации;
- ✓ Имплементација на Спогодбата за олеснување на трговијата во ЦЕФТА (донесена е Одлуката за Авторизирани економски оператори и стапи на сила на 1 април 2020 година, донесена е одлука на ЦЕФТА за овошје и зеленчук и стапи на сила, имплементиран е системот SEED + и донесена е Стратегијата за управување со ризици);
- ✓ Имплементација на Дополнителен протокол 6 за трговија со услуги (усвоена е Одлука за олеснување на трговијата во туристичките услуги, вклучувајќи усвојување на взаемно признавање на лиценци, предложени се регионални дисциплини за домашната регулатива , изработена физибилити процена на соработката во осигурителниот сектор) ;
- ✓ Во тек е Претседавање на Република Северна Македонија со ЦЕФТА во 2021 година;
- ✓ Вклучување на РСМ кон иницијативата на СТО за електронска трговија и пристапување кон Спогодбата за информатичка технологија на СТО;
- ✓ Одржана е третата седница на мешовитиот комитет по договорот за трговска и економска соработка со Украина
- ✓ Одржана е 12-та седница на мешовитиот комитет по договорот за и економска соработка со Словенија;
- ✓ Донесен е Закон за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва (Сл.весник на РСМ бр.290/20)
- ✓ Донесен е Закон за изменување и дополнување на законот за тутун, производи од тутун и сродни производи (Сл.весник на РСМ бр.27/20);

- ✓ Донесен е Закон за изменување и дополнување на Законот за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистер и регистер на други правни лица (заради постапување по препораките на Светска Банка, Doing Business 2020, индикатор за почнување на бизнис;
- ✓ Донесен е Закон за дополнување на законот за трговија (со одредби за вршење на трговија на мало во услови на пандемија);
- ✓ Донесена е Одлука за посебни услови во трговијата со оделни стоки. (во услови на пандемија);
- ✓ Донесена е Уредба со законска сила за примена на Законот за трговија за време на вонредна состојба;
- ✓ Донесена е Уредба со законска сила за примена на Законот за трговски друштва за време на вонредна состојба;
- ✓ Донесен е Правилник за формата и содржината на барањето за запишување во регистарот на извозници и увозници на производи од тутун и сродни производи и потребните докази и документација(Сл.весник на РСМ бр.271/20);
- ✓ Донесен е Правилник за формата и содржината на барањето за запишување во Регистарот на производители на производи од тутун и сродни производи, потребните докази и документација и поблиските услови за производство на производи од тутун и сродни производи во поглед на инсталирана опрема, лабораторија за анализа и контрола на квалитетот на тутунските производи и соодветен простор за сместување на тутун и производи од тутун и сродни производи (Сл.весник на РСМ бр.271/20);
- ✓ Донесен е Правилник за условите за упис во регистарот на извозници и увозници на производи од тутун и сродни производи (Сл.весник на РСМ бр.146/20);
- ✓ Донесена е Листата на стоки и технологии со двојна употреба („, Сл. весник на РСМ „, бр. 81/2020), во согласност со Анекс 1 на Делегираната регулатива на Комисијата 2019/2199 од 17-ти октомври 2019 година;
- ✓ Донесен е Правилник за формата и содржината на образецот на месечниот извештај за сертификатите поднесени за заверка при увоз (Сл.весник на РСМ бр.99/20);
- ✓ Донесен е Правилник за формата и содржината на образецот на месечниот извештај за издадените и заверени сертификати при извоз (Сл.весник на РСМ бр.99/20);
- ✓ Донесен е Правилник за формата и содржината на образецот на сертификатот за извоз на необработени дијаманти (Сл.весник на РСМ бр.99/20);
- ✓ Донесена е Одлука за утврдување на список на учесници и надлежни органи кои се назначени да ги издаваат и одобруваат нивните сертификати врз основа на релевантните информации од претседавачот и/или учесниците на процесот Кимберли(Сл.весник на РСМ бр.183/20);
- ✓ Донесена е Одлука за забрана на продажба на одделни нафтени деривати;
- ✓ Донесена е Одлука за укинување на увозната давачка-царинската стапка за замрзнато свинско месо и свинско сало исчистено месо и живинско сало, неистопени или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени (Сл.весник на РСМ бр.97/20, 125/20 и 258/20);

- ✓ Донесена е Одлука за укинување, на увозните давачки - царинската стапка за живо јагне (Сл.весник на РСМ бр.156/20);
- ✓ Донесена е Одлука за укинување, на увозните давачки - царинската стапка за потрошен медицински материјал (Сл.весник на РСМ бр.76/20и 80/20);
- ✓ Донесена е Одлука за укинување, на увозните давачки - царинските стапки на одделни производи (компоненти) потребни за производство на технолошко-напредни производи (Сл.весник на РСМ бр.258/20);
- ✓ Донесена е Одлука за укинување на увозните давачки-царинските стапки на одделни суровини и репроматеријали кои се употребуваат во преработувачката индустрија;
- ✓ Објавени се Листите на стоки за 2020 и 2021 година за кои ќе се користи принципот на распределба „прв дојден, прв корисник“ (first come, first served), од Европската заедница, Република Турција, Украина, Норвешка и Швајцарската конфедерација;
- ✓ Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица, Со предлог на закон;
- ✓ Имплементација на Законот за трговија (издавање и продолжување на лиценци за продажба на алкохолни пијалоци, водење на регистар на лиценци за продажба на алкохолни пијалоци и издавање на мислења за исполнување на МТУ за вршење на енергетска дејности трговија на големо со нафтени деривати);
- ✓ Имплементација на Законот за тутун, производи од тутун и сродни производи (издавање на решенија на производители, извозници и увозници на производи од тутун и сродни производи, издавање на решенија на марки на тутунски производи и водење на регистарот на производители, извозници и увозници на производи од тутун и сродни производи на марки на тутунски производи;
- ✓ Имплементација на Законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба (издавање на дозволи за извоз, сертификати за краен корисник и мислења).

ОСВРТ НА ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ ВО 2021 ГОДИНА

ПРОГРАМА 1: ПОДОБРУВАЊЕ НА ДЕЛОВНАТА КЛИМА И ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА

Поддршка и развој на мали и средни претпријатија:

- Реализација на предвидените мерки од Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2021, област А. Поддршка и развој на микро, мали и средни претпријатија и занаетчиство,

- Реализација на мерките и активностите предвидени во Стратегијата за МСП и Стратегијата за женско претприемништво.

Развој и подобрување на конкурентноста на македонската индустрија и инвестициона политика:

- Имплементација на мерките од Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2020 година;
- Подготовка на нов Акциски план за имплементација на Индустриска стратегија;
- Имплементација на нови мерки и програми за поддршка на деловниот сектор за справување со КОВИД 19;
- Поддршка на кластерските здруженија;
- Понатамошни активности за развој на стратегијата за паметна специјализација - квалитативна анализа;
- Законот за изменување и дополнување на Законот за градежните производи;
- Усвоен Правилник согласно Законот за градежните производи;
- Реализација на специјализирани обуки за повеќе индустриски сектори;
- Подготовка на нова КИП 2021-дел Индустриска политика и дел Општествена одговорност;
- Наоѓање начин за организирање и одржување на Национална Награда за за општествено одговорни практики на македонските претпријатија, со оглед на актуелната состојба поврзана со пандемијата со корона вирусот и воспоставените протоколи;
- Активности поврзани со координација и реализација на мерките и активностите од Акцискиот план на Среднорочната Стратегија за општествена одговорност на РСМ 2019-2023;

Поддршка и развој на туризмот и угостителството:

- Министерството за економија во 2022 година со предвидените мерки во својата програма ќе придонесе во опоравување на туристичката понуда имајќи го предвид фактот дека поради Пандемијата истата е една од најпогодените сектори и штетите од истата врз туризмот оваа година се очекуваат да бидат огромни.
- Дел од мерките од програмата се објавени и се во постапка на евалуација или во завршна фаза. Дел од истите се реализирани и тоа;
- Субвенции за организирање на настани, манифестации, и форуми од областа на туризмот;
- Издавање на Ваучери за туризам за работници со ниски приходи;
- Имајќи го предвид фактот дека заради Пандемијата со Корона Вирусот, туризмот во светски рамки а и кај нас претрпе огромни штети и е енда од најпогодените гранки, оваа година во

туризмот бројките за број на туристи и ноќевања како и прилов од туризмот очекуваат да бидат намалени за 60%.

ПРОГРАМА 2: ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ (богатства)

Одржлив развој на енергетиката:

- Имплементација на обврските од Повелбата за одржливост на шесте земји од Западен Балкан и Меморандумот за разбирање за воспоставување на организиран пазар на електрична енергија кај шесте земји од Западен Балкан,
- Натамозна имплементација на обврските коишто произлегуваат од Иницијативата берлинскиот процес (меки Мерки),
- Исполнување на мерките што произлегуваат од Програмата за реализација на стратегијата за развој на енергетиката до 2040 година,
- Формирање на Берза со електрична енергија и спојување со организиран пазар ден-однапред со Република Бугарија,
- Донесување на Уредба за критериуми и постапка за доделување на овластување за изградба на директен вод на територијата на Република Северна Македонија,
- Донесување Уредба за квалитет на течните горива,
- Донесување Уредба за критериумите и условите за прогласување на кризна состојба за електрична енергија,
- Донесување на Правилник за енергетски биланси и енергетска статистика ,
- Донесување Правилник за технички спецификации за спецификации кои опремата и системите за ОИЕ мора да ги исполнуваат,
- Донесување Правилник за лиценцирање на инсталатери,
- Донесување на Правилник за програмата и постапката за полагање испит за стручна оспособеност на ракувачи со енергетски уреди и постројки ,
- Подготовка и донесување на Енергетски биланс,
- Донесување на Програма за ранливи потрошувачи на енергија,
- Спроведување на Програма за промоција на обновливи извори на енергија и поттикнување на енергетска ефикасност во домаќинствата за 2021 година,
- Подготовка на тендерска документација за постапка за доделување на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство за финансирање, проектирање, изградба, управување, одржување и развивање на дистрибутивниот систем на природен гас во Република Северна Македонија,
- Спроведување на електронско полагање на испити за ракувачи со одделни видови на енергетски уреди и постројки,
- Издавање на Уверенија за положен испит за ракувачи со одделни видови на енергетски уреди и постројки

- Следење на реализација на Договорите за концесија за производство на електрична енергија од мали хидро централи,
- Типологија за згради,
- Проценка на потенцијалот за примена на високоефикасно комбинирано производство на енергија и ефикасни системи за централно греење и климатизација како дел од Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката ,
- Правилник за ВЕКП, која е дел од Програмата за реализација на Стратегијата 2021-2025,
- Правилник за енергетски контролори на големите трговци ,
- Правилник за енергетски контролори на згради ,
- Правилник за енергетските карактеристики на згради.

Одржливо искористување на минерални сировини:

- Доделување на концесии за детални геолошки истражувања со цел добивање на подетални податоци на просторите со минерални сировини;
- Доделување на концесии за вршење на проспекциски геолошки истражувања на минерални сировини со цел за дефинирање на одредени простори за нивно детално геолошко истражување;
- Доделување на концесии за експлоатација на минерални сировини со цел отварање на нови рудници (површински и подземни) и ставање во нивна функција;
- Одржување на системот е-концесии за доделување на концесии со електронска аукција;
- Одржување на ГИС софтверските алатки;
- Доделување на Лиценци за изработка на геолошка документација и рударски проекти ке продолжи по електронски пат;
- Доделување на Лиценци за изработка на рударски проекти за површинска и подземна експлоатација и преработка на минерални сировини од соодветната рударска област;
- Издавање на Овластувања за изработка на геолошка документација и за изработка на рударски проекти;
- Донесување на измените и дополнувањата на Законот за минерални сировини;
- Изработка на технички нормативи и донесување на подзаконски акти кои ке произлезат од Законот за минерални сировини;
- Изработка на Физибилити студии за оправданост на концесиите за експлоатација на минерални сировини;
- Изработка на Стратегија за минералните сировини во Република Северна Македонија за планирање и одржливо користење на просторот и природните богатства како и развивање на институционалните капацитети.

ПРОГРАМА 3: КРЕИРАЊЕ НА ЕДИНСТВЕН ВНАТРЕШЕН ПАЗАР

- Донесување на измени и дополнувања на законските прописи;

- Континуирано унапредување на процесот на усогласување на националното техничко законодавство со транспонирање на ЕУ директиви од Новиот и Стариот период и измени на Директивата за општата безбедност на производите со цел обезбедување слободно движење на македонските производи на единствениот Европски пазар;
- Континуирано унапредување на процесот на усогласување на националното законодавство со транспонирање на ЕУ директиви од областа на заштита на потрошувачите
- Донесување на подзаконски акти (правилници) врз основа на Законот за технички барања на производите и оцена на сообразност;
- Донесување на подзаконски акти (правилници) врз основа на Законот за заштита на потрошувачите
- Донесување на подзаконски акти (правилници) врз основа на Законот за возила;

ПРОГРАМА 4: КРЕИРАЊЕ НА ЕФЕКТИВНА ТРГОВСКА ПОЛИТИКА

- Донесување на Одлука на Мешовитиот комитет по Договорот за слободна трговија со Украина за измена на Дополнителниот протокол Б и Дополнителниот протокол Ц по Договорот за слободна трговија со Украина;
- Донесување на Одлука на Мешовитиот комитет по Договорот за слободна трговија со Турција за измена на Протоколот 2 кон договорот кој се однесува на дефиницијата на концептот производи со потекло и методи на административна соработка;
- Усвојување на Одлука на Мешовитиот комитет на ЦЕФТА за измена на Анекс 4 од ЦЕФТА договорот кој се однесува на Протоколот во врска со дефиницијата на производи со потекло и методи на административна соработка;
- Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за трговски друштва (усогласување со Законот за прекршоци);
- Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за едношалтерски систем (усогласување со Законот за прекршоци);
- Донесување на Закон за изменување и дополнување на законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба (усогласување со Законот за прекршоци);
- Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за трговија (усогласување со Законот за прекршоци);
- Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за трговија (недела неработен ден);
- Донесување на Закон за изменување и дополнување на законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба (доусогласување со Регулатива на ЕУ428/09);
- Донесување на закон за надворешна трговија со стоки и услуги кои можат да се користат за извршување смртна казна, мачење или друго сурово нечовечно или деградирачко постапување или казна

- Подготовка на предлог текстовите Законите за изменување и дополнување на Законот за услуги, Законот за трговија, Законот за едношалтерски систем и Законот за трговски друштва заради реализација на проектот на Владата за дигитализација на процесите;
- Донесување на подзаконски акти по законот за надворешна трговија со стоки и услуги кои можат да се користат за извршување смртна казна, мачење или друго сурово нечовечно или деградирачко постапување или казна;
- Одржување на седница на Мешовитиот комитет по Договорот за слободна трговија со Украина;
- Одржување на Четвртата седница на Мешовитиот комитет по Договорот за економска соработка со Унгарија;
- Спроведување на преговори за меѓусебно признавање на професионалните квалификации;
- Пристапување кон СТО Спогодбата за јавни набавки;
- Спроведување на повеќегодишниот акциски план за создавање на Регионална економска област;
- Спроведување на преговорите за либерализација на трговијата со земјоделско-прехранбени производи по Договорот за слободна трговија со Турција;
- Продолжување со имплементацијата на Договорите за слободна трговија со ЕУ, ЕФТА државите, Украина и Турција ;
- Склучување на договори за трговска и економска соработка и имплементација на постојните договори за економска и трговска соработка;
- Имплементација на Законот за трговија;
- Имплементација на Законот за тутун и тутунски производи ;
- Имплементација на Законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба
- Имплементација на Законот за услуги;
- Имплементација на Дополнителен протокол 6 за трговија со услуги;
- Имплементација на: Регионален Дополнителен протокол 5 за олеснување на трговијата ;
- Имплементација на СТО- Спогодбата за олеснување на трговијата.

ПРОГРАМИ

Министерството за економија во периодот 2020-2022 ќе ги реализира следниве вертикални и хоризонтални програми со мерки и активности кои се во функција на остварување на стратешките приоритети на Владата на Република Северна Македонија и приоритетите и целите на Министерството за економија. Во Стратешкиот план за работа на Министерството за економија креирани се следниве стратешки програми:

- I. ПОДОБРУВАЊЕ НА ДЕЛОВНАТА КЛИМА И ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА**
- II. ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ**
(богатства)
- III. КРЕИРАЊЕ НА ЕДИНСТВЕН ВНАТРЕШЕН ПАЗАР**
- IV. КРЕИРАЊЕ НА ЕФЕКТИВНА ТРГОВСКА ПОЛИТИКА**

П Л А Н О В И З А С П Р О В Е Д У В А Њ Е Н А П Р О Г Р А М И Т Е

А: ОПРАВДАНОСТ И ДИЗАЈН НА ПРОГРАМА 1

Образложение: ПРОГРАМА 1 ПОДОБРУВАЊЕ НА ДЕЛОВНАТА КЛИМА И ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА
произлегува од:

1. **Стратешкиот приоритет на Владата на РСМ** содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2021 година: Обезбедување забрзан и одржлив економски раст, повисок животен стандард и квалитет на живот на граѓаните, Успешно водење на пристапни преговори со ЕУ, односно приоритетната цел: поддршка и развој на одржливи и конкурентни микро, мали и средни компании, унапредување на занаетчиството, целосно искористување на претприемничкиот дух и знаење на домашните човечки ресурси; Развој и подобрување на конкурентноста на македонската индустрија, унапредување на концептот и практиките за општествена одговорност, развој на туризмот и угостителството.

2. **НПАА** : Поглавје 20-Претпријатија и индустриска политика
 Поглавје 20; Сектор: Туризам и угостителство; Тема: Туризмот како дел од индустриската политика

3. **Стратешките приоритети и цели на органот на државната управа:**

Поволно деловно окружување:

Поддршка на домашните претпријатија, пред сè на микро, малите и средните претпријатија, отворање на нови работни места со активни мерки за вработување и зголемување на нивото на платите во економијата,
 Подобрување на можноста за раст на мали и средни претпријатија(МСП),
 Динамичен екосистем на претприемништво и иновации,
 Конкурентни МСП како двигатели на инклузивниот економски раст,
 Зајакнат меѓуинституционален дијалог во функција на креирањето на политиките, мерките и активностите за индустриската политика,
 Унапредување на капацитетот и конкурентноста на кластерите и нивните членки, нивно меѓународно поврзување, унапредување на знаењата базирани на високи технологии, истражување и развој, извозно ориентирани стратегии и модел базиран на индустријализација,
 Унапредување на концептот и практиките за општествена одговорност.

Развој на туризмот и угостителството во Република Северна Македонија

Подобрување на конкурентноста на туристичката понуда во земјата преку креирање на поволна бизнис клима и зголемена валоризација на културните и природните богатства;
 Зголемување на бројот на домашни и странски туристи, раст на приходите од туризмот, со крајна цел зголемено учество на туризмот во вкупниот БДП на земјата;

<p>Зголемување на туристичката понуда и градење на препознатлив туристички имиџ со воведување на светски стандарди во туристичко-угостителските услуги; Унапредување на меѓународната туристичка соработка; Поддршка на туристичките дестинации надвор од туристичка сезона; Конкурентна бизнис клима за раст на бројот на мали и средни претпријатија и нови работни места од областа на туризмот и угостителството; Натомошен развој на активниот туризам како потенцијал за силен локален економски развој.</p>	
<p>Цел на Програмата: Обезбедување на економски развој и раст на македонското стопанство, зголемување на вработеноста преку создавање поттикнувачка клима за отворање на нови и јакнење на постојните микро, мали и средни претпријатија, како и имплементација на интегрирана индустриска политика која води кон раст, развој и иновации, развој на концептот на општествена одговорност, унапредување на општествено одговорни практики, конкурентна бизнис клима за раст на бројот на мали и средни претпријатија и нови работни места од областа на туризмот и угостителството</p>	
<p>Показатели за успех на Програмата: Бројот на поддржани на мали и средни претпријатија, бројот на издадени сертификати за квалитет, бројот на поддржани субјекти од преработувачката индустрија, бројот на поддржани кластерски здруженија, зголемен број на домашни туристи. Бројот на поддржани претпријатија управувани од жени, на занаетчии, издадени сертификати за квалитет (Халал, ИСО) на фирми управувани од жени, бројот на поддржани апликации поднесеи од жени во секторот туризам и угостителство и др. Усвоена Среднорочна Стратегија за ОО на РМ 2019-2023 со Акциски план, од ВРМ Зголемен број на компании кои конкурираат за годишната Национална награда за општествено одговорни практики; Зголемен број на компании кои донеле стратешки документ за општествено одговорно работење во компанијата Зголемен број на компании кои практикуваат општествено одговорно работење Зголемен број на компании кои поднесуваат извешај за своето нефинансиско работење Подобрен рејтинг и атрактивност на компаниите за влез на општествено одговорни инвестиции Подобрени односи на претпријатијата со потрошувачите, добавувачите и купувачите Поголема вклученост на претпријатијата во грижата кон општеството и животната средина Надоместување на дел од трошоците на деловни субјекти за развивање, одржување и применување социјално прифатливи практики.</p>	
Програмата е:	<p style="text-align: center;">x Хоризонтална</p> <p style="text-align: right;">Вертикална</p>
<p>Потпрограми (компоненти) од Програмата: 3 Потпрограми</p>	
<p>Потпрограма 1: ПОДДРШКА И РАЗВОЈ НА МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА</p>	<p>Показател за успешност: Број на поддржани МСП Број на поддржани МСП управувани од жени Број на поддржани занаетчии Број на поддржани институции за поддршка на МСП и на</p>

	занаетчии (бизнис центри, бизнис инкубатори, занаетчиски комори, фондации и здруженија на граѓани)
Потпрограма 2: РАЗВОЈ И ПОДОБРУВАЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА НА МАКЕДОНСКАТА ИНДУСТРИЈА, ИНВЕСТИЦИСКА ПОЛИТИКА	Показател за успешност: Зголемено индустриско производство Зголемен број на подржани претпријатија Зголемен број учесници/компани кои посетиле специјализирани обуки Зголемен број на поддржани кластери Зголемен број на компании кои аплицирале за годишна Национална награда за најдобри општествено одговорни практики. Број на реализирани мерки и препораки од Акцискиот план за 2019-2023 година на Среднорочна стратегија за ОО на РМ Број на поддржани деловни субјекти за воведување и сертификација на систем за општествена одговорност на претпријатието, стандардите за ОО.
Потпрограма 3: ПОДДРШКА И РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ И УГОСТИТЕЛСТВОТО	Показател за успешност: Зголемен девизен прилив, зголемен број на туристи и ноќевања

Б: План за спроведување на програмата**Потпрограма 1: ПОДДРШКА И РАЗВОЈ НА МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА**

Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси						
			Почеток (месец/год)	Крај (месец/год)	Човечки			Финансиски (МКД)			
					I го д.	II г	III	I го д.	II г	III	
1. Финансиска поддршка за микро, мали и средни претпријатија	МЕ/ Сектор за МСП	-Стопански Комори -Бизнис центри	Јануари/ 2022	Декември /2022	Постојни вработени			50.000.000			
2. Субвенционирање	МЕ/ Сектор	- Занаетчиск	Јануари/ 2022	Декември /2022	Постојни вработени			6.000.000			

на трошоци на занаетчи	за МСП	и Комори - Здуженија - Фондации			+ 1 нововработен	
3. Кофинансирање на проекти за развој и промоција на претприемништво и занаетчиество во РСМ	МЕ/ Сектор за МСП	- Фондации, - Здруженија на граѓани - Стопански Комори	Март/ 2022	Декември /2022		6.000.000
Вкупно активности во I година:						
Вкупно активности во II година:						
Вкупно активности во III година:						
Вкупно за потпрограма 1:						
					3	62.000.000,00
					5	70.000.000,00
					6	75.000.000,00
					15	207.000.000,00

Потпрограма 2: РАЗВОЈ И ПОДОБРУВАЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА НА МАКЕДОНСКАТА ИНДУСТРИЈА, ИНВЕСТИЦИСКА И ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ
ПОЛИТИКА

Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси						
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)			
					I год.	IIгод.	IIIгод	I год.	IIгод.	IIIгод	
1. Имплементација на Програмата за поддршка	Сектор за индустриска		01/2022	12/2022	Раководител на сектор				7.000.000,00	8 500 000,00	10 000 000,00

на конкурентноста на преработувачката индустрија и општествена одговорност (ПКПИОО), Поддршка за зголемување на конкурентноста на деловните субјекти од преработувачка индустрија	политика и инвестициска политика и општествена одговорност				Раководител на одделение за мониторинг и евалуација					
2: Имплементација на Програмата ПКПИОО, Надоместување на дел од трошоците за акредитирање на лаборатории, проширување на опсегот на акредитација на постоечките лаборатории за испитување или набавка на потребна опрема за	Сектор за индустриска политика и инвестициска политика и општествена одговорност		01/2022	12/2022				3.200.000,00	4 500 000,00	6 500 000,00

лаборатории за пуштање на пазарот на квалитетни и безбедни производи										
ПОЛИТИКА										
3. Имплементација на Програмата ПКПИОО, Кофинансирање за организирање на специјализирани обуки - длабински и детални технолошки обуки за преработувачка индустрија	Сектор за индустриска политика и инвестициска политика и општествена одговорност		01/2022	12/2022				1.300.000,00	2 500 000,00	4 500 000,00
4. Имплементација на Програмата ПКПИОО, Реализација на пилот проекти поврзани со спроведување на стратегијата	Сектор за индустриска политика и инвестициска политика и општес		01/2022	12/2022				9.000.000,00	10 500 000,00	12 000 000,00

за паметна специјализација, насочени кон воспоставување и зајакнување на стратешките партнерства помеѓу академија, бизнис и јавен сектор	ТВЕНА ОДГОВОРНОСТ									
5. Имплементација на Програмата ПКПИОО, Финансиска поддршка за подобрување на вредносните синџири	Сектор за индустриска политика и инвестициска политика и општествена одговорност		01/2022	12/2022				1.600.000,00	2 800 000,00	4 850 000,00
6. Спроведување на годишна манифестација Национална награда за најдобри општествено одговорни практики на македонските	Сектор за индустриска и инвестициска политика и општествена одговорност	Национално координативно тело за ООП	01/2022	12/22	Советничко одделение за општествена одговорност и градење партнерст			250.000,00	300.000,00	300.000,00

претпријатија	ност /Одделе ние за општест вена одговор ност и градење партнер ства				ва					
7. Поддршка за развивање, одржување и применување социјално прифатливи практики на деловните субјекти	Сектор за индустр иска и инвести циска политик аи општест вена одговор ност/Од деление за општест вена одговор ност и градење партнер ства		04/2022	12/2022				800.000,0 0	1.000. 000,00	1.500.00 0,00
8. Развивање на капацитети за општествена одговорност	Сектор за индустр иска и инвести циска политик аи		01/2022	12/2022				50.000,00	100.00 0,	150.000, 0

	општест вена одговорност/Одделение за општест вена одговорност и градење партнерства									
9.Реализација на мерките и препораките од Среднорочна стратегија за ОО на РСМ и Акциски план за 2019-2023 година	Сектор за индустриска и инвестициска политика и општест вена одговорност/Одделение за општест вена одговорност и градење партнерства		01/2022	12/2022				80.000,00	150 000	200 000
10. Поддршка и развој на кластерското	Сектор за индустриска и инвести									

здружување	циска политик а и општест вена одговор ност									
Вкупно активности во I година:							23.280 000			
Вкупно активности во II година:								30.35 0 000		
Вкупно активности во III година:										40.000 000,00
Вкупно за потпрограма										93.630 .000

Потпрограма 3: ПОДДРШКА И РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ И УГОСТИТЕЛСТВОТО										
Активност	Одговор ни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/го д)	Крај (месец/го д)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II	III	I год.	II г	III г
1. Меѓународна и билатерална соработка во туризмот	ME	Приватен сектор						3.000.000,00		
2. . Подготовка на национална стратегија и акциски план за развој на туризмот на Република Северна Македонија за 2023-2028 година.	ME	Приватен сектор, Факултети за туризам и невладини организации						5.000.000,00		

3. Субвенци на туристичко угостителскиот сектор за имплементација на ЕКО СТАНДАРДИ	ME					2.000.000,00
4. Поддршка на Активен туризам	ME					1.500.000,00
5. Субвенции за туристички цели на селски домаќинства	ME	ME/Локални самоуправи/				2.000.000,00
6. Финансиска поддршка за женско претприемништво во туризмот	ME					2.000.000,00
7. Финансиска поддршка за лиценцирани туристички агенции и категоризирани хотелски капацитети за учество на домашни и меѓународни саеми	ME					2.000.000,00
8. Одбележување на Светскиот ден на туризмот со доделување на признанија за најуспешните од областа на туризмот	ME	ME/Локални самоуправи/				500.000,00

9. Изготвување на електонски систем - Берза на туристички работници во Република Северна Македонија	Me	МВР и факултетите за туризам				2.500.000,00
10. Субвенции за дигитализација на туристичко/угостителскиот сектор	ME					3.000.000,00
11. Поддршка на домашен туризам за работници со ниски приходи	ME					15.000,000
Вкупно активности во I година: 11						38.500,000
Вкупно активности во II година: 11						38.500,000
Вкупно активности во III година: 11						38.500,000
Вкупно за потпрограма 3: 33						115.500,000

А: ОПРАВДАНОСТ И ДИЗАЈН НА ПРОГРАМАТА 2

Образложение: ПРОГРАМАТА ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА ПРИРОДНИТЕ БОГАТСТВА ПРОИЗЛЕГУВА ОД:

1. Стратешкиот приоритет на Владата на РСМ содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2022 година: Обезбедување забрзан и одржил економски раст, повисок животен стандард и квалитет на живот на граѓаните; Заштита на животната средина, зелен развој, намалување на аерозагадувањето, и влијанието на климатските промени: пламирање и одржливо искористување на природните богатства, зголемување на учеството на обновилите видови на енергија во финална потрошувачка на енергија, обезбедување енергетска сигурност, стабилност и заштита на животната средина. планирање и одржливо користење на просторот и природните богатства, зголемување на учеството обновливите извори на енергија, подобрување на енергетска ефикасност и заштита животна средина.
2. НПАА : Поглавје 15; Сектор: Енергетика;
3.15.1 Сигурност во снабдувањето
3. Стратешките приоритети и цели на органот на државната управа:
Планирање и одржливо искористување на природните богатства

<p>Зголемување на учеството на обновливите видови на енергија во финалната потрошувачка на енергија, заштита на животната средина и поттикнување на енергетската ефикасност ; Обезбедување енергетска сигурност и стабилност; Либерализација на пазарот на електрична енергија и раст на инвестициите во енергетскиот сектор; Зголемување на користењето на природниот гас и искористување на сончевата енергија во домаќинствата; Истражување, експлоатација и одржливо искористување на минералните сировини. Интегрирање на пазарите на електрична енергија со земјите од регионот и земјите членки на Европската Унија; Планирање и одржливо користење на просторот и природните богатства и развивање на институционалните капацитети, Унапредување на правната рамка од областа на минералните сировини.</p>	
<p>Цел на Програмата: Создавање на услови за стабилно и одржливо обезбедување со енергија, либерализација на енергетскиот пазар, раст на инвестициите во енергетскиот сектор, подобрување на енергетската ефикасност и поголемо вклучување на обновливите извори на енергија во енергетската потрошувачка како и поттикнување на геолошките и проспекциските истражувања на одредени простори за утврдување на минералните и неминерални природни ресурси и нивно искористување.</p>	
<p>Показатели за успех на Програмата: Вкупен инсталиран капацитет од 200 MW за производство на електрична енергија со изградба на електроцентрали до 2021 година кои ќе користат премиум Сопственичко раздвојување и сертификација на операторот на систем за пренос на природен гас Отпочнување со изградба на дистрибутивна мрежа за природен гас Реновирање на 1 % од вкупната корисна површина која ја користат државните згради на годишно ниво Основан Фонд за енергетска ефикасност Бројот на поддржани апликации за ранливи категории Бројот на доделени концесии за детални геолошки истражувања, проспекциски геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини.</p>	
Програмата е: (забележете го видот на Програмата) Хоризонтална ☒ Вертикална ☐	
<p>Потпрограми (компоненти) од Програмата:</p>	
<p>Потпрограма 1: РАЗВОЈ НА ЕНЕРГЕТИКАТА</p>	<p>Показател за успешност: Вкупен инсталиран капацитет од дополнителни 200 MW за производство на електрична енергија со изградба на електроцентрали до 2024 година кои ќе користат премиум Спроведена постапка за сертификација на операторот за</p>

	<p>пренос на природен гас Избор/назначување и издадена лиценца на универзален снабдувач и снабдувач во краен случај во секторот електрична енергија Избор/назначување на универзален снабдувач со обврска за обезбедување на јавна услуга за снабдување со природен гас Избор/назначување на снабдувач во краен случај со природен гас Воспоставување и функционирање на организиран пазар ден однапред и спојување на пазарите ден однапред со Република Бугарија Отпочнување со изградба на дистрибутивна мрежа за природен гас Донесен План за Реновирање на 1 % од вкупната корисна површина која ја користат државните згради Развиен инвентар на згради Проширување на опфатот на ранливите потрошувачи на енергија и развој на мерки за поголема заштита на ранливите потрошувачи на енергија Основан функционален Фонд за енергетска ефикасност Утврдена Облигационата шема за енергетска ефикасност Електонска база на податоци за Овластени енергетски контролори базирани на посебни правилници за енергетска контрола за згради и големи трговци Број на поддржани апликации за ранливи категории Бројот на објавени јавни повици за доделување на субвенции за искористување на обновливите извори на енергија и поттикнување на енергетска ефикасност во домаќинствата</p>
<p>Потпрограма 2: ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ</p>	<p>Показател за успешност: Одржување на системот е-концесии за несметано функционирање за доделување на концесии за проспекциски, детални геолошки истражувања и експлоатација со електронска аукција;</p>

Б: План за спроведување на програмата				
Потпрограма 1: РАЗВОЈ НА ЕНЕРГЕТИКАТА				
Активност	Одговорни	Консултир	Временска рамка	Потребни ресурси

		ани	Почеток (месец/ го	Крај (месец/ го	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II	III	I год.	II	III
1. Ангажирање во Комисија за спроведување на постапката за доделување на договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство за финансирање, проектирање, изградба, управување, одржување и развивање на дистрибутивниот систем на природен гас во Република Северна Македонија.	Претставници од секторот за енергетика и други надлежни институции		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети, надворешни консултанти			1.000.000		
2. Јавна набавка за превод на набавените ревидирани технички правила за проектирање, изградба, ставање во употреба, функционирање и одржување на постројки и инсталации за природен гас	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети, надворешни консултанти			62.000		
3. Јавна набавка за изготвување на прашања за полагање на испит за стекнување со овластување за енергетски контролор, согласно Правилникот за енергетска контрола на згради.	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети, надворешни консултанти			300.000		
4. Јавна набавка за изготвување на прашања	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети,			300.000		

за полагање на испит за стекнување со овластување за енергетски контролор, согласно Правилникот за енергетска контрола на големи трговци.					надворешни консултанти	
5. Јавна набавка за одржување на софтвер за евиденција на Договори за право на користење на премија	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети, надворешни консултанти	300.000
6. Субвенции на државата за инсталирање на фотонапонски системи за производство на електрична енергија кај домаќинствата	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети,	30.000.000
7. Субвенции на државата за доделување на премии	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети,	20.000.000
8. Чланарини за членство во Енергетската Заедница, IRENA (International Renewable Energy Agency-Меѓународна агенција за обновлива енергија) и Енергетската Повелба, објавување на огласи за субвенции, објавување на јавни повици за тендерски постапки	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети,	1.000,000
9. Субвенции на државата за намалување на сметките за потрошена електрична енергија на лица со ниски	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024		60.000.000

примања.						
10. Јавна набавка за: - Изведба на линиска инфраструктурна градба - ограда на парцелите предвидени за изградба на фотонапонски електроцентрали во КО Манастирец, Македонски Брод, 2-ра фаза -Изведба на линиска инфраструктурна градба - ограда и на сообраќајница меѓу парцели предвидени за изградба на фотонапонски електроцентрали во КО Амзабегово, Свети Николе, 2-ра фаза -Надзор над изведбата на линиска инфраструктурна градба - ограда на парцелите предвидени за изградба на фотонапонски електроцентрали во КО Манастирец, Македонски Брод и над изведбата на линиска инфраструктурна градба - ограда и на сообраќајница меѓу парцели предвидени за изградба на фотонапонски електроцентрали во КО Амзабегово, Свети Николе, 2-ра фаза	Секторот за енергетика		01/2022	12/2024	Сопствени капацитети,	27.000.000
Вкупно активности во I година: 10						139.962.000

Вкупно активности во II година:10			112.962.000							
Вкупно активности во III година:10			112.962.000							
Вкупно за потпрограма 1: 30			365.886.000							
Потпрограма 2: ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ										
Активност	Одговорни	Консултира ни	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
1.Одржување на ГИС софтверските пакети	МЕ	/	01.01.2022	31.12.2022	3	3	3	180.000,00	180.000,00	180.000,00
2.Одржување на системот Е-концесии за доделување на концесии со електронска аукција	МЕ	/	01.01.2022	31.12.2022	3	3	3	120.000,00	120.000,00	120.000,00
3.Објава на тендери за доделување на концесии за детални геолошки истражувања, проспекциски геолошки истражувања и	МЕ	МЖСПП, МЗШВ, МФ, МТВ, МК, ГСВПСМ, КПЗЕП, ПВРСМ	01.01.2022	31.12.2022	4	4	4	800.000	800.000	800.000

експлоатација на минерални сировини										
4. Ангажирање на консултантски услуги за изработка на технички нормативи кои произлегуваат од законската регулатива од областа на минералните сировини	ME		01.01.2022	31.12.2022	3	3	3	5.000.000,00		
5. Меморандум за соработка за изработка на Стратегија за минерални сировини во Република Северна Македонија	ME		01.01.2022	31.12.2022	3	3	3	5.000.000,00	5.000.000,00	
6. Формирање на Комисии за вршење на стручна оцена (ревизија) на рударски проекти	ME	Ангажирани надворешни членови од областа на рударството	01.01.2022	31.12.2022	2	2	2	500.000,00	500.000,00	500.000,00
7. Формирање на Комисии за полагање на	ME	ГЗ, Влада на РСМ, МИОА, МО	01.01.2022	31.12.2022	6	6	6	1.000.000,00	500.000	500.000

стручен испит за добивање на Лиценци за изработка на геолошка документација и рударски проекти										
8.Ангажирање на консултантски услуги за изработка на физибилити студии за оправданост на концесиите за експлоатација на минерални сировини	ME		01.01.2022	31.12.2022	2	2	2	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00
9.Проценка на пренос на концесии за експлоатација и за пренос на удели од страна на Бирото за вештачење и нивна наплата	ME	Биро за вештачење	01.01.2022	31.12.2022	2	2	2	250.000,00	250.000,00	250.000,00
10.Набавка на плакети и пофалници по повод Денот	ME	Компании за номинирање на стручни лица	01.01.2022	31.12.2022	2	2	2	200.000,00	200.000,00	200.000,00

на рударите 28 Август										
Вкупно активности во I година: 10 активности										16.050.000
Вкупно активности во II година: 9 активности										10.550.000
Вкупно активности во III година: 8 активности										5.550.000
Вкупно за потпрограма 1: 27 активности										32.150.000

А: ОПРАВДАНОСТ И ДИЗАЈН НА ПРОГРАМАТА 3**Образложение: ПРОГРАМАТА 3: КРЕИРАЊЕ НА ЕДИНСТВЕН ВНАТРЕШЕН ПАЗАР ПРОИЗЛЕГУВА ОД:**

- 1. Стратешкиот приоритет на Владата на РСМ** содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2022 година: содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2022 година: Обезбедување забрзан и одржил економски раст, повисок животен стандард и квалитет на живот на граѓаните, успешно водење на пристапните преговори со Европската Унија, приоритетна цел: развивање на ефективна трговска политика, унапредување на заштита на потрошувачите, обезбедување поголем квалитет на добрата и услугите на македонскиот пазар, Унапредување на заштитата на потрошувачите и обезбедување поголем квалитет на добрата и услугите на македонскиот пазар; Ефикасно спроведување на правото во областа на заштита на потрошувачите.

- 2. НПАА** Поглавје 01: „Слободно движење на стоки“
Поглавје 28: „Заштита на потрошувачите и јавно здравство“;

- 3. Стратешките приоритети и цели на органот на државната управа:**

Креирање на единствен пазар-внатрешен пазар на Република Северна Македонија усогласено со целокупното законодавство на ЕУ во насока на слободно движење на стоки и транспонирање на техничките регулативи и стандарди за покункуретно стопанство,

Унапредување на заштитата на потрошувачите со натамошна хармонизација на Законот за заштита на потрошувачите;

Ефикасно спроведување на правото во делот на заштита на потрошувачите;

Постигнување на поголема едуцираност на потрошувачите за остварување на нивните права, запознавање на трговците со правата и обврските и начинот на заштита на економските интереси – односно развивање на конкуретноста на економските оператори.

Зголемување на довербата на потрошувачите према трговците на стоки и услуги;

Правна заштита на потрошувачите при склучување на договори за потрошувачки кредити како потрошувач

Усогласување на националното техничко законодавство од областа на возилата со техничкото законодавство за возилата на ЕУ за регулирање на внатрешниот пазар, согласно ЕУ регулативата;

Цел на Програмата:

Исполнување на преземените обврски на Република Северна Македонија од областа на слободното движење на

стоки и заштита на потрошувачите содржани во Поглавјето VI и VIII од Спогодбата за стабилизација и асоцијација кои се однесуваат на спроведување на техничките регулативи на ЕУ за регулирање на внатрешниот пазар, со цел воспоставување на систем за општа безбедност на техничките производи и возилата, како и заштитата на потрошувачите.

Показатели за успех на Програмата:

Реализација на активностите предвидени во Програмата за заштита на потрошувачите за постигнување на поголем степен на заштита на потрошувачите во услови на пазарна економија, фер конкурентност и широка понуда на стоки и услуги на пазарот;
 Обезбедување на повисоко ниво на заштита на потрошувачите, преку ефикасна примена и имплементација на следните закони: Законот за заштита на потрошувачите, Закон за општа безбедност на производите, Законот за технички прописи и усогласени со новите директиви на Европската Унија како и Стратегијата за заштита на потрошувачите за 2021-2025 година;
 Спроведување на Законот за моторни возила и подзаконските акти донесени врз основа на законот и континуирано унапредување односно изменување и дополнување на истите согласно измените на ЕУ директивите за возила;
 Зголемување на транспарентноста на информациите за потрошувачите, едукација и обезбедување поддршка за невладините организации на потрошувачите.

Програмата е: (забележете го видот на Програмата)

Хоризонтална

Вертикална

Потпрограми (компоненти) од Програмата: 2 Потпрограми

Потпрограма 1: ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ И БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ

Показател за успешност:

Подобрување на законодавството за заштитата на потрошувачите;
 Подобрување на информираноста и едукацијата на потрошувачите, како и подигање на свеста за нивните права;
 Остварување на правата на потрошувачите со подобрување на пристапот до алтернативно решавање на спорови;
 Зајакнување на соработката помеѓу институциите вклучени во заштитата на потрошувачите и поддршка на невладиниот сектор во делот на заштитата на потрошувачите;
 Обезбедување на општа безбедност на производите пред да бидат пуштени на пазарот, ставени во употреба или се употребуваат;
 Заштита на животот и здравјето на луѓето, заштита на животната средина и јавниот интерес;
 Овластување на акредитирани инспекциски тела за вршење на оцена на сообразност на производите; и
 Овластување на акредитирани инспекциски тела за вршење на технички прегледи и периодични испитувања на техничка

<p>Потпрограма 2: БЕЗБЕДНОСТ НА ВОЗИЛА И НАДЗОР НА ПАЗАРОТ</p>	<p>опрема.</p> <p>Показател за успешност: Постигнување на компатибилност на националниот систем во областа на возила со Европскиот систем, Утврдување на условите за пуштање на пазар и почетокот на користење на возилата; нивната регистрација и техничката исправност; Условите за извршување на работи на техничките служби, правните лица за технички преглед овластени да вршат идентификација и оцена на техничката состојба на возилата и водењето на регистарот на податоци за одобрени возила. Изработка на Национална програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот за период од 2019-2021 години, која ја донесува Владата на Република Македонија; Формирање на Координативно тело за надзор на пазарот; Спроведување на Националната програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот</p>
---	---

<p align="center">Б: План за спроведување на програмата</p>										
<p align="center">Потпрограма 1: ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ И БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ</p>										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/г о	Крај (месец/г о	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I го	II	III	I год.	II	III
<p>1.Континуирано следење на унапредувањето на техничкото законодавство на ЕУ (Директивите за општа безбедност и Директивите од Новиот и Стариот приод) со измени, со цел транспонирање на истите во националното хармонизирано техничко законодавство</p>	<p>Одделение за заштита на потрошувачите Одделение за слободно движење на стоки</p>	<p>МЕ-сектор за правни работи, сектор за индустрија; СЗ и МФ</p>	<p>1/2022</p>	<p>12/2024</p>	<p>- сопствени капацитети</p>			<p>- плати на вработените</p>		

2. Изготвување на Листа на усвоените европски стандарди како македонски за објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија“.	Одделение за слободно движење на стоки	ИСРМ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	- плати на вработените
3. Соработка со БОМ, ИАРСМ и ИСРСМ во областа на унапредувањето на развојот на инфраструктурата за квалитет (метрологија, акредитација, стандардизација и оцена на сообразноста)	Одделение за слободно движење на стоки	БОМ, ИАРСМ и ИСРСМ	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
4. Соработка со телата на ЕУ и други меѓународни институции	Одделение за заштита на потрошувачите и Одделение за слободно движење на стоки	БОМ, ИАРСМ, ИСРСМ, ДПИ, ДИТИ	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
5. Соработка со бизнис заедницата во врска со унапредувањето на процесот на доусогласување на националното техничко законодавство со најновите ЕУ директиви од Новиот и Стариот период	Одделение за заштита на потрошувачите и Одделение за слободно движење на стоки	Стопанските комори	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
6. Организирање на семинари за размена на искуства за спроведувањето на инспекцискиот надзор над примената на законите и техничките прописи за обезбедување на општа	Одделение за заштита на потрошувачите и Одделение за слободно движење на стоки	МЕ со ДИТИ и ДПИ; Овластените тела за оцена на сообразност; Овластените инспекциски	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените

безбедност на производите пред да бидат пуштени на пазарот, ставени во употреба или се употребуваат.		тела; -Корисници на техничка опрема				
7. Донесување на нов Законот за техничките барања на производите и оцена на сообразност усогласени со новите директиви на Европската Унија за општа безбедноат на производите	Одделение за заштита на потрошувачите и Одделение за слободно движење на стоки	МЕ-Сектор за правни работи ; СЗ, МЗ (ДСЗИ), МЖСПП (ДИЖС), МТСП (ДТИ) , ДПИ	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
8. Следење на спроведувањето на Законот за општа безбедност и на производите и подзаконските акти донесени врз основа на Законот за безбедност на производите и Законот за техничката инспекција (уредби и правилници)	Одделение за заштита на потрошувачите и слободно движење на стоки	ДИТИ ,ДПИ	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
9. Соработка со ДПИ, ДИТИ, БОМ, ИАРСМ, ДЗИС во примената на Законот за надзор на пазарот и подзаконските акти за надзор на пазарот	Одделение за заштита на потрошувачите и Одделение за слободно движење на	ДПИ, ДИТИ ,БОМ, ИСРСМ и ИАРСМ	1/2021	12/2023	сопствени капацитети	плати на вработените
10. Донесување на: - решенија за овластување на правни лица за вршење на оцена на сообразноста согласно Законот за безбедност на производите;	Одделение за слободно движење на стоки	ДПИ, ДИТИ ,БОМ, ИСРСМ и ИАРСМ	1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените

и - решенија за вршење на технички преглед и периодични испитувања на техничка опрема согласно Законот за техничка инспекција						
11. Водење на Регистер на телата за оцена на сообразност	Одделение за слободно движење на стоки		1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
12. Издавање на дозволи за одобрување на давање на потрошувачки кредити , согласно Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити	Одделение за заштита на потрошувачите		1/2022	12/2024	сопствени капацитети	плати на вработените
13. Издавање на налепници за издадени дозволи на правни лица за давање на потрошувачки кредити, , согласно Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити	Одделение за заштита на потрошувачите		1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	- плати на вработените
14. Објавување на Јавен повик во два весника за доделување финансиски средства на здруженијата на потрошувачите за реализација на Програмата за заштита на потрошувачите	Одделение за заштита на потрошувачите		1/2022	12/2022	Сопствени капацитети	- плати на вработените + 15.000 МКД
15. Подготовка на	Одделение за заштита на	АХВ, МЗ- ДСЗИ, МОН-БРО,	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	-плати на вработените

Информација за реализирани активности од Програмата за заштита на потрошувачите, согласно Законот за заштита на потрошувачите	потрошувачите	невладини организации за заштита на потрошувачите во РСМ				
16.Имплементација на Програма за заштита на потрошувачите за период 2021-2022 година, на активности за 2022 година, согласно Законот за заштита на потрошувачите	Одделение за заштита на потрошувачите	АХВ, МЗ-ДСЗИ, МОН-БРО, невладини организации за заштита на потрошувачите во РСМ	1/2022	12/2022		2.000.000
17.Донесување на нова Програма за заштита на потрошувачите за период 2023-2024 година, согласно Законот за заштита на потрошувачите	Одделение за заштита на потрошувачите	АХВ, МЗ- ДСЗИ, МОН-БРО	1/2022	12/2022		плати на вработените +2.000.000
18. Донесување и имплементација на Стратегија за заштита на потрошувачите за периодот 2021-2025 година со годишни акциски планови, согласно Законот за заштита на потрошувачите	Одделение за заштита на потрошувачите	АХВ, МЗ-ДСЗИ, МФ, МЗШВ, МЛС, МОН-БРО,ДЗЛП,АЕК, НСПК,КЗПВРМ, МЖПП и невладини организации за заштита на потрошувачите во РСМ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	плати на вработените
19.Работа на Совет за заштита на потрошувачите согласно Законот за заштита на потрошувачите	Одделение за заштита на потрошувачите	МФ,МП,БРО,АХВ,ДСЗИ,ДПИ,невладини организации	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	плати на вработените 1.000.000 МКД
Вкупно активности во I година:	19					5.515.000 МКД

Вкупно активности во II година:	19				5.515.000 МКД
Вкупно активности во III година:	19				5.515.000 МКД
Вкупно за потпрограма 1:	57				16.545.000
					МКД

Потпрограма 2: БЕЗБЕДНОСТ НА ВОЗИЛА И НАДЗОР НА ПАЗАРОТ										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/год д	Крај (месец/г о	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II	III	I год.	II	III
1. Спроведување на Законот за возила и подзаконските акти (правилници) донесени врз основа на Законот	Одделение за моторни возила	МВР; МЗШВ; МТВ; БМ и МФ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети			- плати на вработените		
2. Издавање на Решение на правните лица за технички преглед за вршење на идентификација	Одделение за моторни возила	МВР	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети			- плати на вработените		
3. Издавање на решенија за овластување на технички служби	Одделение за моторни возила	БМ и ИАРМ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети			- плати на вработените		
4. Спроведување на стручен испит за идентификација и за идентификација и оцена на техничка состојба на возила	Одделение за моторни возила	БМ и МФС	1/2022	12/2024	Комисија за полагање на стручен испит			- плати на вработените + 180.000 (за дневници и изнајмување на простор)		
5. Измена и дополнување на подзаконски акти (правилници) за спроведување на Законот за моторни возила .	Одделение за моторни возила	МФС, МТВ, МВР, СЕП, МЗШВ МЖСПП, ИСРМ, ИАРМ; БМ: СКМ ССКМ, ГТЗ, АМСМ;	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети			- плати на вработените		

		СВМ.				
6. Размена на искуства со соодветни институции од областа на моторните возила, во земји членки на ЕУ	Одделение за моторни возила	Институци и на земји членки на ЕУ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	- плати на вработените
7. субвенционирање на дел од трошоците за купување и вградување на уред за погон на ТНГ, метан или друг вид на алтернативно гориво во возилата	Одделение за моторни возила	МЕ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	11.000.000 МКД денари од Буџет на РСМ
8. Организирање и координација на работата на Координативното тело за надзор на пазарот, кое врз основа на член 8 од Законот ги врши следните активности: - воспоставува соодветни механизми за комуникација и координација меѓу органите за надзор на пазарот; - воспоставува соодветни процедури за следење на барањата или извештаите кои се однесуваат на ризикот за производите согласно со закон; следење на несреќните случаи и опасности по здравјето за кои постои сомневање дека се предизвикани од производите; - врши олеснување на размената на податоци и	Сектор за внатрешен пазар	ДПИ, ДИТИ, АХ, АЕК, КЗПВРМ, АЛ, ДТИ, ДСЗИ, ДИЖС, ЦУ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	- плати на вработените

информации меѓу органите за надзор на пазарот; и - остварува координација во спроведувањето на заедничките планови и постапки за постапување во итни случаи.						
9. Реализација на активностите од изработката и спроведувањето на Националната програма за координација и преземање на ефективни мерки за надзор на пазарот	Сектор за внатрешен пазар	ДПИ, ДИТИ, АХ, АЕК, КЗПВРМ, АЛ, ДТИ, ДСЗИ, ДИЖС, ЦУ	1/2022	12/2024	Сопствени капацитети	- плати на вработените
Вкупно активности во I година: 8						11.180.000 МКД
Вкупно активности во II година:8						11.180.000 МКД
Вкупно активности во III година:8						11.180.000 МКД
Вкупно за потпрограма 2: 24						33.540.000
						МКД

А: ОПРАВДАНОСТ И ДИЗАЈН НА ПРОГРАМАТА 4**Образложение: ПРОГРАМАТА КРЕИРАЊЕ НА ЕФЕКТИВНА ТРГОВСКА ПОЛИТИКА ПРОИЗЛЕГУВА ОД:**

Стратешкиот приоритет на Владата на РСМ содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2021 година: Обезбедување забрзан и одржил економски раст, повисок животен стандард и квалитет на живот на граѓаните, успешно водење на пристапните преговори со Европската Унија, стратешките цели: зајакнување на позицијата на Република Северна Македонија на меѓународен план, развој на билатералните, регионалните и мултилатералните односи со членките на НАТО и Европската Унија и другите земји од Европскиот и вон-европскиот простор; развивање на ефективна трговска политика, активно учество во меѓународната борба против современите безбедносни закани и предизвици кон интересите на Република Северна Македонија, вклучувајќи го тероризмот, насилиниот екстремизам и феноменот на странските борци.

НПАА: Поглавје 3.03. Право на основање и слобода на давање на услуги

Поглавје 3.06. Право на трговски друштва

Поглавје 3.30; Надворешни односи

Поглавје 3.31; Надворешна безбедносна и одбранбена политика

1. Стратешките приоритети и цели на органот на државната управа:

<p>Развивање на ефективна трговска политика Создавање на поволна деловна клима со политики на соработка со бизнис-секторот, недискриминација, зголемена ефикасност и транспарентност на институциите и целосно почитување на правната држава, Јакнење на позицијата на Република Северна Македонија во меѓународната заедница и унапредување на односите и јакнење на соработката на билатерален, регионален и мултилатерален план, Олеснување на пристапот на меѓународните пазари на стоки и услуги преку склучување на Договори за слободна трговија и договори за трговска и економска соработка, либерализација на трговијата со стоки и услуги и идентификување и намалување на бариерите во трговијата во рамките на склучените договори, Зајакнување на процесот на планирање, подготвување и следење на реализацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА) како основен стратешки програмски документ во процесот на усогласување на националното законодавство со законодавството на Европската унија Имплементација на Повеќе годишниот Акциски план за регионалната економска област- MAP REA</p>	
<p>Цел на Програмата: Олеснување на прекуграничните економски активности и текови, либерализација на трговијата и подобрување на пристапот на странските пазари преку унапредување на добрососедските односи, активно учество во регионалните иницијативи и јакнење на трговската соработка со европските и воневропските земји, на билатерален, регионален и мултилатерален план.</p>	
<p>Показатели за успех на Програмата: Зголемување на извозот и увозот и на нивното учество во БДП</p>	
<p>Програмата е: (забележете го видот на Програмата) <u>Хоризонтална</u></p>	
<p>Потпрограми (компоненти) од Програмата:4</p>	
<p>Потпрограма 1: Надворешна трговска политика согласно правилата и обврските на Република Северна Македонија дефинирани со Протоколот за пристапување на РСМ во СТО и Спогодбата за стабилизација и асоцијација со ЕУ</p>	<p>Показател за успешност: Спроведените активности за олеснувањето на трговијата, Степенот на усогласеност на националните процедури за олеснување на трговијата со пропишаните процедури за олеснување на трговијата во земјите членки на СТО, Остварениот прогрес во усогласувањето на националното законодавство со законодавството на ЕУ во согласност со ССА и остварените приоритети од НПАА во делот на Поглавје 3.30- Надворешни односи, Поглавје 3.03- Право на основање и слобода на давање на услуги, Поглавје 3.06 – Право на трговски друштва и Поглавје 3.31- Надворешна безбедносна и одбранбена политика, Зголемувањето на надворешно трговската размена, Донесени автономни мерки за намалување на царините Донесени мерки за заштита на домашното производство, Број на поднесени нотификации во СТО и ЕУ.</p>
<p>Потпрограма 2: Поинтензивна регионална трговска соработка- повеќегодишен акциски план на Регионална економска област (МАП РЕА</p>	<p>Показател за успешност: Степенот на спроведување на МАП РЕА во компонентите трговија, инвестиции, мобилност и дигитално општество, Степенот на спроведување на Акцискиот план и заклучоците од Самитот во Софија и Лондон</p>

	<p>Степенот на Спроведување на активностите од столбот за „регионален раст,, на Стратегијата на ЈИЕ 2020, Степенот на Имплементација на Дополнителниот протокол 5 и Акцискиот план за олеснување на трговијата во ЦЕФТА, Завршување на преговорите за взаемно признавање професионаслните квалификации, Зголемена трговска соработка и надворешно трговска размена со земјите на ЦЕФТА, Број на решени нетарифни мерки и проблеми при имплементација на ЦЕФТА, ЕФТА и ССА.</p>
<p>Потпрограма 3: Поинтензивна билатерална трговска соработка</p>	<p>Показател за успешност: Иницирани, тековни и склучени договори за трговска и економска соработка, Зголемена трговска соработка и надворешно трговска размена, Одржани седници на мешовити комисии по договорите за слободна трговија и билатералните договори за трговска и економска соработка, Реализирани заклучоци по усвоени протоколи од мешовити комисии, Решени проблеми при имплементација на ДСТ, ДЕС И ДТЕС.</p>
<p>Потпрограма 4: Спроведување на надворешно трговскиот режим</p>	<p>Показател за успешност: Бројот на издадени дозволи за и извоз на стоки и технологии со двојна употреба и издадени сертификати за краен корисник, Бројот на издадени решенија за регистрирање на производители, извозници и увозници на производи од тутун и сродни производи и решенија за регистрирање на марки на тутунски производи, Бројот на издадени лиценци за продажба на алкохолни пијалоци и мислења за исполнување на минимално техничките услови за вршење на енергетските дејности трговија на големо со нафтени деривати и складирање на нафтени деривати.</p>

Б: План за спроведување на програмата

Потпрограма 1: НАДВОРЕШНА ТРГОВСКА ПОЛИТИКА СОГЛАСНО ПРАВИЛАТА И ОБВРСКЕТЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ДЕФИНИРАНИ СО ПРОТОКОЛОТ ЗА ПРИСТАПУВАЊЕ НА РСМ ВО СВЕТСКА ТРГОВСКА ОРГАНИЗАЦИЈА(СТО) И СПОГОДБАТА ЗА СТАБИЛИЗАЦИЈА И АСОЦИЈАЦИЈА СО ЕУ

Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси	
			Почето к (месец/ година)	Крај (месе ц/годи на)	Човечки	Финансиски (МКД)

					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
1. Имплементација на Спогодбата за олеснување на трговијата	Одделение за мултилатерална трговска соработка	МТВ, МФ, МНР, МЗШВ, МЖСПП, МИОА, ЦУРМ, АХВ, ДПИ, ДИЗ, Агенција за лекови, СКМ, ССКМ, СКСЗМ, МАСИТ, МАКАМ ТРАНС, АМЕРИТ,	1/2022	12/2024	Постојни вработени			3.637.260	3.694.300	3.694.300
2. Пристапување на РСМ кон Договорот за јавни набавки во СТО	Одделение за мултилатерална трговска соработка	БЈН, МНР	1/2022	12/2024	Постојни вработени			300.000	300.000	300.000
3. Вклучување на РСМ кон иницијативата на СТО за електронска трговија и за домашна регулатива во услугите	Одделение за мултилатерална трговска соработка	МФ, МИОА, МТВ, МВР, ДЗИС, АЕК, БЈН, МК,	1/2022	12/2024	Постојни вработени			0	100.000	100.000
4. Нотификации	Одделение за	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени			0	0	0

во СТО и следење на активностите и иницијативите во СТО согласно спогодбите за ТБТ, СПС, земјоделство и др.	мултилатерално трговска соработка							
5. Донесување на законски и подзаконски акти во областа на трговската политика	Одделение за мултилатерална трговска соработка	МФ, СЗ, МП и др. органи и институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
6. Трговски заштитни инструменти, учество во Комисијата за спроведување на процедурата за воведување на заштитни мерки	Одделение за мултилатерална трговска соработка	Комисија формирана од Владата за спроведување на процедурата за воведување на овие мерки	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
7. Усогласување со законодавство	Одделение за мултилатерална	МФ, МОН, МТВ, МП, МЖЦПП, МТЦП, МК.	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	100.000	100.000

то на ЕУ преку учество во Работни групи	трговска соработка	АКН, МНР, МВР, МО						
8. Информативно тело за ТБТ и информативно тело за услуги	Одделение за мултилатерална трговска соработка	ИСРМ, АХВ, МЗШВ; МТВ, МФ, МП, МЗ, МК, МОН, МТСП, МВР,	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
9. Имплементација на Закон за услуги	Одделение за мултилатерална трговска соработка	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
10. Имплементација на Акциски план за усогласување на национално законодавство со Закон за услуги	Одделение за мултилатерална трговска соработка	МЕ, МФ, МОН, МТВ, МП, МЖСПП, МТСП, МК, АКН, МВР, АХВ, МИОА, МЗШВ	1/2022	12/2022	Постојни вработени	0	0	0
11. Усогласување и објавување на Листите на царински квоти за увоз по Договорите за	Одделение за мултилатерална трговска соработка	СЗ, ЦУРМ	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0

слободна трговија со ЕУ, ЕФТА, Турција и Украина и Листата на царински квоти по договор за пристапување на Република Македонија во СТО									
Вкупно активности во I година:					11	3.937.260			
Вкупно активности во II година:					10	4.194.300			
Вкупно активности во III година:					10	4.194.300			
Вкупно за потпрограма 1:					31	12.325.860			

Потпрограма 2: ПОИНТЕНЗИВНА РЕГИОНАЛНА ТРГОВСКА СОРАБОТКА- ПОВЕЌЕГОДИШЕН АКЦИСКИ ПЛАН НА РЕГИОНАЛНА ЕКОНОМСКА ОБЛАСТ (МАП РЕА)										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
1.Имплементација на ЦЕФТА Договорот - состанок на МК на ЦЕФТА на ниво на министри	Одделение за мултилатерална трговска соработка	МНР, ЦУРМ, МЗШВ, МФ ВРМ. МОН, МТСП	1/2020	12/2022	Постојни вработени			300.000 6.051.740 0	300.000 6.051.740	300.000 6.051.740

<p>- состанок на Замен. министри - стратег. состанок, - вонредни состаноци -состаноци на Комитетот за избор на персонал -Состаноци за МАП РЕА компонентни контакт точки, донаторски состанок, координативни состаноци -Состаноци на преговорачката група за решавање на спорови -состаноци на Комитетот за контакт точки - состаноци на Поткомитетот за услуги - состаноци на Комитетот за олеснување на трговијата, -состаноци на РГ за размена</p>								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>на информации и РГ за пристап на пазарот -состанок на Поткомитетот за НТБ - состанок на поткомитет за земјоделство - состанок на Поткомитетот за царини и правила за потекло Состаноци на Заедничката ЦЕФТА-SEEIC Работна група за инвестиции (JWGI) - состаноци на РГ за ТБТ и НТБ , -состаноци на преговарачките групи за взаемно признавање на квалификациите, -состаноци на РГ за статистика во услугите FATS и FDI</p>								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

-состаноци во врска со проекти на меѓународни организации - RCC, GIZ, Светска банка и други -состаноци за спроведување на столбовите по Стратегијата на ЈИЕ 2020								
2.Имплементација на Дополнителен протокол 6 за трговија со услугите	Одделение за мултилатерално трговска соработка	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	50.000	50.000	50.000
3. Имплементација на на Дополнителен протокол 5 за олеснување на трговијата	Одделение за мултилатерално трговска соработка	Царинска управа, Агенција за храна, МЗШФ-СПС	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	185.000	185.000
4.Следење и учество на проекти поддржани од меѓународни организации за ЦЕФТА (ОЕЦД, ГИЗ, СБ и др.)	Одделение за мултилатерално трговска соработка	Надлежни органи и институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	50.000	50.000

5. Адресирање и елиминирање на трговски бариери во ЦЕФТА и идентификација на непотребните документи и барања во ЦЕФТА земјите	Одделение за мултилатерално трговска соработка	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
6. Примена на дијагоналната кумулација на потекло на стоката со ЕУ и ЦЕФТА	Одделение за мултилатерално трговска соработка	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
7. Олеснување на слободното движење на експерти, професионалци и обучена работна сила во ЦЕФТА - Признавање на професионалните квалификации состаноци на РГ	Одделение за мултилатерално трговска соработка	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	50.000	50.000
8. Зајакнување на транспарентноста во ЦЕФТА	Одделение за мултилатерално	Сите институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0

-Ажурирање на трговскиот веб портал, матрицата на НТМ и платформата	трговска соработка									
Вкупно активности во I година:					8	6.216.740,00				
Вкупно активности во II година:					8	6.501.740,00				
Вкупно активности во III година:					8	6.501.740,00				
Вкупно за потпрограма 1:					24	19.220.220,00				

Потпрограма 3: ПОИНТЕНЗИВНА БИЛАТЕРАЛНА ТРГОВСКА СОРАБОТКА										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
1.Спроведување на Договорот за економска соработка со Украина Одржување на мешовита комисија	Одделение за билатерална трговска соработка	Надлежни органи и институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени			250.000	0	200.000
								0	0	0
2. Спроведување на Договорот за економска	Одделение за билатерална трговска соработка	Надлежни органи и институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени					

соработка со Унгарија								
Одржување на мешовита комисија						0	150.000	0
						0	0	25.000
							0	30.000
3. Спроведување на Договорот за економска соработка со Романија	Одделение за билатерална трговска соработка	Надлежни органи и институции	1/2022	12/2023	Постојни вработени	0	0	0
							25.000	0
							30.000	0
4. Спроведување на Договорот за економска соработка со Турција	Одделение за билатерална трговска соработка	Надлежни органи и институции	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	25.000	
							30.000	150.000
5. Спроведување на Договорот за економска соработка со Казахстан	Одделение за билатерална трговска соработка	Надлежни органи и институции	1/2022	12/2022	Постојни вработени	0	200.000	0
5. Потпишување и ратификација						0	0	0

на Договорот за трговска и економска соработка со								
Постојни вработени БиХ,								
Вкупно активности во I година:					5			250.000,00
Вкупно активности во II година:					4			460.000,00
Вкупно активности во III година:					3			405.000,00
Вкупно за потпрограма 1:					12			1.115.000,00

Потпрограма 4: СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАДВОРЕШНО ТРГОВСКИОТ РЕЖИМ										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почето к (месец/ година)	Крај (месе ц/годи на)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
1. Организирање на состанок со индустријата за зголемување на свесноста на	Одделение за надворешно трговски режим	МВР, МО, МНР, ЦУРМ,	1/ 2022	12/2024	Постојни вработени + експерти ангажирани од САД			0	20.000	20.000

индустријата за контрола на извозот								
2. Издавање на лиценци за извоз на стоки и технологии со двојна употреба	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба	1/2022	12/2024	Постојни вработени	1.680	1.680	1.680
3. Учество на организирани и платени конференции, програми семинари и обуки за извозна контрола на стоки и технологии со двојна употреба од ЕУ, САД, SIPRI, LATA	Одделение за надворешно трговски режим	МВР, МО, МНР, ЦУРМ	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	50.000	50.000
4. Издавање на лиценци за продажба на алкохолни пијалоци	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за трговија	1/2022	12/2024	Постојни вработени и 1 ново вработување	20.000	40.000	40.000

4. Водење на регистер на лиценци за продажба на алкохолни пијалоци	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за трговија	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
5. Издавање на решенија на производител и, извозници и увозници на производи од тутун исродни производи	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за тутун и тутунски производи	1/2022	12/2024	Постојни вработени и 1 ново вработување	0	0	0
6. Водење на регистер на производител и, извозници и увозници на производи од тутун и сродни производи	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за тутун и тутунски производи	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
7. Издавање на решенија на марки на производи од тутун и сродни производи	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за тутун производи од тутун и сродни производи	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0

8. Водење на регистер на марки на производи од тутун и сродни производи	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за тутун производи од тутун и сродни производи	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
9. Мислења за исполнување на МТУ за вршење на енергетски дејности трговија на големо со нафтени деривати и складирање на нафтени деривати	Одделение за надворешно трговски режим	Согласно Законот за тутун и тутунски производи	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
10. Извештаи за работа на стручната служба за издавање дозволи за извоз на стоки и технологии со двојна употреба до Комисијата за	Одделение за надворешно трговски режим	Нема	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0

извоз на стоки и технологии со двојна употреба.								
11. Издавање на дозволи за извоз на необработени дијаманти	Одделение за надворешно трговски режим	ЦУРМ	1/2022	12/2024	Постојни вработени	0	0	0
Вкупно активности во I година:						11	21.680,00	
Вкупно активности во II година:						11	111.680,00	
Вкупно активности во III година:						11	111.680,00	
Вкупно за потпрограма 1:						33	245.040,00	

3. Влијанија врз човечките ресурси

Програма	Резиме на потреба од нови вработувања	Резиме на потреба од прераспределба на вработените	Резиме на потребите од обука
Програма 1	<p>Сектор за МСП: 1- советник во одделение за занаетчиство Развој и подобрување на конкурентноста на македонската индустрија и инвестициска политика: Раководител на сектор</p>	Планирано е формирање на ново одделение за мониторинг и евалуација, кое ќе се екипира со преземање и унапредување	- Обуки /курс за изучување на англиски јазик Обуки поврзани со креирање и имплементирање со програми за конкурентност на индустриска политика Обуки поврзани со развој на индивидуалните вештини на

	<p>Раководител на одделение за мониторинг и евалуација</p> <p>Советник за развој на индустријска политика</p> <p>Советник за имплементација на индустријска политика</p> <p>Советник за мониторинг и евалуација</p> <p>Советник за следење на меѓународна конкурентност на македонската економија</p>	<p>на постојни вработени во секторот, кои следеле обуки</p> <p>1 унапредување во раководител на одделение (новоформирано за мониторинг и евалуација)</p> <p>1 унапредување за советник</p> <p>Од советник за анализи, истражувања на ОО и следење на реализацијата на националната стратегија на ОО</p> <p>во раководител на одделение за општествена одговорност и градење партнерства</p>	<p>вработените (управување со ризици, стратешко планирање, менаџирање со време, познавање странски јазици и др.)</p> <p>Обука од областа на кластеринг со присуство на меѓународни конференции,,</p> <p>Обуки и регулативи поврзани со градежните производите и промоција на новиот Закон за градежните производи</p> <p>Обука за методологијата и начинот на спроведување евалуација и мониторинг на индустријската политика</p> <p>Потребни се обуки за подобрување на капацитетот на вработените за успешно реализирање на вкупните активности</p>
Програма 2	<p>Сектор енергетика: 3 нови вработувања во 2021 година, 3 нови вработувања во 2022 година и 3 нови вработувања во 2023 година во секторот енергетика</p> <p>Минерални сировини: - 1 (еден) – дипломиран инженер геолог и - 1 (еден) – дипломиран инженер рудар</p>	/	<p>Потребни се учества на семинари, конференции, симпозиуми, конгреси со цел осознавање на новите сознанија од областа на геологијата и рударството (законодавство, концесиски надоместоци исл);</p>
Програма 3	<p>Креирање на единствен внатрешен пазар 4 нови вработувања во 2022</p>	НЕ	ДА

	2 нови вработувања во 2023 2 нови вработувања во 2024		
Програма 4	1 советник 1 советник 1 советник	1 раководител на одделение 1 помошник раководител на сектор	Обуки за усогласување со законодавството на ЕУ во Поглавие 3.30- Надворешни односи, Обуки за имплементација на обврските од СТО, Обуки за имплементација на контролата на извоз на СТДУ

4. Принципи на правична застапеност

Очекувано влијание во I година	Очекувано влијание во II година	Очекувано влијание во III година
Министерството за економија како во претходните така и во наредните 2022, 2023 и 2024 година ќе го почитува начелото на правична застапеност согласно Закон.		

5. Принцип на еднакви можности на жените и мажите

Очекувано влијание во 2022 година	Очекувано влијание во 2023 година	Очекувано влијание во 2024 година
Вклучување односно интегрирање на родовата компонента во стратешките планови, политики и буџети како и почитување на принципот на еднакви можности на жени и мажи. Годишен извештај за превземените активности и постигнатиот напредок за воспоставување на	Во 2023 година Министерството за економија ќе продолжи со почитување на принципот на еднакви можности на жените и мажите согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите, Заклучоци од Влада, упатствата и други законски акти.	Во 2024 година Министерството за економија ќе продолжи со почитување на принципот на еднакви можности на жените и мажите согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите, Заклучоци од Влада, упатствата и други законски акти.

<p>еднакви можности на жените и мажите.</p> <p>Како и контунирани активности за вклучување на родовата еднаквост во Програмите на секторите во Министерството за економија.</p> <p>Во однос на поддршката за женско претприемништво, за 2022 година не е предвидена посебна Мерка - Финансиска поддршка за женско претприемништво. При спроведување на мерките од област А од Програмата за конкурентност иновации и претприемништво за 2022, при доделувањето на средствата ќе биде применет стимулативен критериум доколку апликант е деловен субјект во сопственост и управуван од жена.</p> <p>Со ова, во 2022 ќе се олесни пристапот на претпријатијата во сопственост и управувани од жени и занаетчиците до субвенции за кофинансирање на трошоци за набавка на опрема и алати како и други намени кои дополнително ќе бидат дефинирани при финализирањето на Програмата КИП 2022.</p> <p>Во однос на родовата перспектива во енергетиката, спроведувањето на политиките и мерките на Националниот план за енергија и клима ќе овозможи создавање нови работни места, пред сè зелени работни места или барем ќе</p>	<p>Фондот за ЕЕ може да се искористи за поддршка на ранливите домаќинства, вклучително и оние погодени од енергетска сиромаштија, социјални домаќинства или загрозувани домаќинства и домаќинства предводени од жени или самохрани мајки. Се претпоставува дека тие ќе бидат поддржани до 70% од инвестицијата.</p>	
--	---	--

<p>овозвозможи замена на постојните работни места со нови кои ќе имаат поголема вредност во економијата. При дефинирање на политиките и мерките, треба многу внимателно да се разгледа родовата перспектива. Процесите на зголемено вклучување на родовите аспекти во главните политики треба да се базираат на основните информации како:</p> <ul style="list-style-type: none"> - родовиот јаз останува значаен, пришто околу 78% од мажите учествуваат на пазарот на труд, во споредба со 52% од жените ; - жени кои поседуваат бизнис претставуваат 29,4% и жени кои управуваат со бизнис 26,3% од анкетираниите бизниси; - најголемите претпријатија за енергетика во Северна Македонија вработуваат значително помал број жени во споредба со бројот на мажи. Во ЕВН Македонија, енергетската компанија во земјата, жените сочинуваат 19,6% од вкупната работна сила (околу 1000 вработени), 21,1% од инженерите и само 3,4% од персоналот за технички операции на терен, што сочинува скоро половина од вкупната работна сила (430 вработени) ; - секторот снабдување со електрична енергија, гас, пара и климатизација - 14,5% жени и 85,5% 		
---	--	--

<p>мажи и во секторот транспорт и складирање - 12,8% жени и 87,2% мажи</p> <p>- жените се соочуваат со специфични и позначителни ранливости поради нивниот различен социјален статус и улогите кои традиционално им се припишуваат во општествата.</p> <p>Во делот на туризмот и во 2022 година ќе се зголеми бројот на поддржани апликации поднесени од жени.</p> <p>Директивата за ЕЕ, член 7 став 7 треба да се имплементира во процесот на развој на Уредбата за обврзувачки шеми „вклучува барања со социјална цел во обврските за заштеда што ги наметнуваат, вклучително и со барање да се спроведе дел од мерките за енергетска ефикасност како приоритет во домаќинствата погодени од енергетска сиромаштија или во социјални домаќинства, домаќинства предводени од жени или самохрани мајки. Потребно е да се обезбеди стимулација на локалните можности за работа кои пропорционално се насочени кон мажи и жени како корисници.</p> <p>Потребно е да се обезбедат промотивни кампањи за стимулирање на локалните можности за вработување во</p>		
--	--	--

енергетскиот сектор кои пропорционално се насочени кон мажи и жени како корисници. Реконструкција на згради •Создавање на зелени работни места		
6. Развивање на заедничките функции		
Очекувано влијание во I година	Очекувано влијание во II година	Очекувано влијание во III година
<p>Развивање политики: Во рамките на Министерството за економија нема организациона единица Сектор или Одделение за креирање на политиките и програмите, секој сектор во рамките на своите надлежности ги креира своите програми и политики.</p>		
<p>Стратешко планирање/ подготвување на буџет: Одделението за стратешко планирање е надлежна за координација на процесот на стратешко планирање на ниво на Министерство за економија. Секторот за финасиски прашања е надлежен за процесот на подготовка на буџетот согласно известувањето од Министерството за финансии. Целта на Министерството за економија е преку реализација на средствата од буџетот да придонесе во развојот на прогресивни идеи од својот домен и зајакнување на функционална пазарна економија која се темели на знаење, иновации и одржлив развој. Како дел од извршувањето на заедничките функции во Министерството за економија е работата на Секторот за финансиски прашања, во чија надлежност е подготовката на Буџетот на Министерството за економија (составен од предложените и усогласени потребни буџетски средства од секторите во Министерството за економија и единките од втора линија). Во рамки на Секторот за финасиски прашања, Одделението за буџетска координација, врши координативни активности со сите организациони единици, во процесот на подготовка на буџетските барања, според насоките добиени од Министерството за финансии дадени во Буџетскиот циркулар и согласно планираните програми и активности, предвидени во Стратешкиот план на Министерството за економија. Секторот за финансиски прашања се стреми кон реализирање на целосно интегриран процес меѓу стратешкото планирање и буџетскиот процес, подобрување на буџетскиот процес (планирање, извршување, мониторинг и евалуација) и елаборирање на проактивното учество при подготовката на буџетот, кој ќе биде транспарентен и заснован на приоритети.</p>		

2022	2023	2024
<p>Учество во подготвувањето на Стратешкиот план на Министерството за економија 2022-2024 во делот на креирањето на стратешките програми и плановите за спроведување при утврдувањето на потребните финансиски ресурси;</p> <p>Учество во подготвувањето на Годишниот план за работа на Министерството за економија за 2022</p> <p>Координација и подготовка на Буџетот на Министерството за економија за 2022 година во рамки на организационите единици во институцијата;</p> <p>Координација, проследување и публикување на предлог буџетската пресметка за 2022 година до Министерството за финансии, односно Секторот за буџет и фондови.</p>	<p>Учество во подготвувањето на Стратешкиот план на Министерството за економија 2023-2025 во делот на креирањето на стратешките програми и плановите за спроведување при утврдувањето на потребните финансиски ресурси;</p> <p>Учество во подготвувањето на Годишниот план за работа на Министерството за економија за 2022</p> <p>Координација и подготовка на Буџетот на Министерството за економија за 2023 година во рамки на организационите единици во институцијата;</p> <p>Координација, проследување и публикување на предлог буџетската пресметка за 2023 година до Министерството за финансии, односно Секторот за буџет и фондови</p>	<p>Учество во подготвувањето на Стратешкиот план на Министерството за економија 2024-2026 во делот на креирањето на стратешките програми и плановите за спроведување при утврдувањето на потребните финансиски ресурси;</p> <p>Учество во подготвувањето на Годишниот план за работа на Министерството за економија за 2024.</p> <p>Координација и подготовка на Буџетот на Министерството за економија за 2024 година во рамки на организационите единици во институцијата;</p> <p>Координација, проследување и публикување на предлог буџетската пресметка за 2024 година до Министерството за финансии, односно Секторот за буџет и фондови</p>
<p>Извршување на Буџетот и управување со средства:</p> <p>Секторот за финансиски прашања, со одделенијата во состав (соодветно) е надлежен за извршувањето на буџетот согласно со законските прописи за управување со средствата одобрени во Буџетот на Министерството за економија (по усвојувањето на Буџетот на Република Северна Македонија во Собранието) спроведување на постапките за доделување на договорите за јавни набавки со примена на Законот за јавните набавки и сите подзаконски акти кои произлегуваат од него, со цел за обезбедување рационалност, ефикасност и транспарентност во спроведувањето на јавните набавки</p> <p>Надлежностите на секторот при извршување на буџетот и управувањето со средствата се однесуваат пред се на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подготовка и проследување до Министерството за финансии, на годишниот, кварталните и месечните планови за извршување (реализација) на буџетот, планирање, подготвување и спроведување пренамени на средства во буџетот на Министерството за економија и единките од втора линија и соодветна корекција на поднесените 		

квартални и месечни извештаи, подготвување предлог-буџетска пресметка при ребаланс на буџетот,) контрола на доставената документација, која произлегува од преземените финансиски обврски на сите корисници на буџетот, спроведување на ex-ante и ex-post контрола,

- формална и суштинска контрола на влезната документација, соодветно координација со учесниците во настанувањето на финансиската обврска со цел потврдување на истата од нивна страна пред одобрување од страна на одговорното лице
- контрола и усогласување на реализираните средства на трезорската сметка, со поднесените барања за исплата и целосно комплетирање на сметководствената документација и проследување на истата до СОЗР (сметководство) на натамошно постапување;
- пријавување, следење и реализацијата на обврските, преку системската апликација на Министерството за финансии е-обврски, поднесување редовни месечни извештаи за преземените обврски;
- подготвување соодветни месечни и годишни извештаи за извршувањето на буџетот и други работи од надлежност на финансиското работење;

-спроведување на јавните набавки во рамки на одобрените средства во буџетот на Министерството за економија, притоа почитувајќи ги основните принципи, односно конкуренција меѓу економските оператори, еднаков третман и недискриминација на економските оператори, транспарентност и интегритет во процесот на доделување на договори за јавни набавки и рационално и ефикасно искористување на средствата во постапките за доделување на договори за јавни набавки, а со тоа придонедува за воспоставување на систем на јавни набавки во Република Северна Македонија, кој ќе овозможи почитување на правата и обврските од страна на сите учесници во постапките за доделување на договори за јавна набавка, како и ефикасна контрола на спроведените постапки.

2022	2023	2024
<p>Подготвување Годишен финансиски извештај согласно член 47 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, со извештај за самооценување на одделните процеси на системот за финансиско управување и контрола;</p> <p>Координација со Одделението за јавни набавки во чија надлежност е подготовката на Планот за јавни набавки согласно Законот за јавни набавки, а во функција на усогласување на планираните набавки со одобриениот буџет и реализација на буџетот за 2022</p>	<p>Подготвување Годишен финансиски извештај согласно член 47 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, со извештај за самооценување на одделните процеси на системот за финансиско управување и контрола;</p> <p>Координација со Одделението за јавни набавки во чија надлежност е подготовката на Планот за јавни набавки согласно Законот за јавни набавки, а во функција на усогласување на планираните набавки со одобриениот буџет и</p>	<p>Подготвување Годишен финансиски извештај согласно член 47 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, со извештај за самооценување на одделните процеси на системот за финансиско управување и контрола;</p> <p>Координација со Одделението за јавни набавки во чија надлежност е подготовката на Планот за јавни набавки согласно Законот за јавни набавки, а во функција на усогласување на планираните набавки со одобриениот буџет и реализација на буџетот за 2024 година;</p>

<p>година; Подготвување соодветни интерни акти за активности и процеси во надлежност на Секторот за финансиски прашања; Учество на дел од вработените во соодветни обуки од областа на материјално - финансиското и буџетското работење и јавите набавки.</p>	<p>реализација на буџетот за 2023 година; Подготвување интерни акти /правилници /упатства/оперативни инструкции/ за процесите од надлежност на Секторот за финансиски прашања кои претходно не се опфатени или за кои постои потреба од ревидирање; Кадрово екипирање на Секторот за финансиски прашања со соодветен стручен и компетентен кадар за самостојно водење на дел од финансиските процеси и активности и спроведувањето на јавните набавки; Учество на дел од вработените во соодветниобуки од областа на материјално-финансиското и буџетското работење и јавите набавки.</p>	<p>Подготвување интерни акти /правилници /упатства/оперативни инструкции/ за процесите од надлежност на Секторот за финансиски прашања кои претходно не се опфатени или за кои постои потреба од ревидирање; Кадрово екипирање на Секторот за финансиски прашања со соодветен стручен и компетентен кадар за самостојно водење на дел од финансиските процеси и активности и спроведувањето на јавните набавки; Учество на дел од вработените во соодветниобуки од областа на материјално-финансиското и буџетското работење и јавите набавки.</p>
<p>Управување со човечки ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Во 2022, 2023 и 2024, година ќе се зајакнат капацитетите на Секторите во министерството за економија, особено во секторите кои што се носители на Поглавјата за преговори со Европската Унија., • Според Правилникот за внатрешна организација и работа на Министерството за економија, бр.04-1343/1 од 12.03.2021 година и Правилникот за систематизација на работните места во Министерството за економија, бр. 04-1343/2 од 12.03.2021 година, ќе се согледа можноста да се изврши пополнување на систематизираните а непополнети работни места, • Во 2022, 2023 и 2024 година ќе се подготват среднорочни и долгорочни планови и програми за потребите од нови вработувања, унапредувања, прилив и одлив на персонал, флукуација со потребни прераспоредувања, како и реализација на годишните планови за нови вработувања за горенаведениот период, • Подготовка и оспособување на персоналот за учество во годишното оценување, • Оценка на потребните знаења на работникот и посебно потребните знаења за работно место, • Проверка на психофизичката способност на вработените, ажурирање на информациски систем за 		

<p>персонална евиденција.</p> <ul style="list-style-type: none"> Во 2022, 2023 и 2024 година Секторот за управување со човечки ресурси ќе работи на континуитет на одржливост на воспоставените системи од предходните години во насока на имплементирање на Стратегијата за човечки ресурси и развој во кариерата, со прифаќање на стандардите на ЕУ, кои стандарди создаваат прецизен и правичен пристап во управување со персоналот со кој располага МЕ кој е предуслов за ефикасноста на организацијата во целина, кој исто така создава можност секој поединец максимално да се докаже во својата работа, да се развива во својата кариера, како и да ги задоволи своите елементарни психолошки потреби за самоостварување, Континуирани активности по интерен оглас за распоредување на раководен и друг персонал, Реализација на активностите согласно описот на задачите на работните места во секторите, Министерството за економија во наредните 2022, 2023 и 2024 година ќе се стреми кон промовирање на високи стандарди на интегритет преку: лидерство, обука и развој, комуникација, вработување и мобилност. 		
<p>Управување со информациски технологии: Секторот за информатика и комуникациски технологии при Министерството за економија функционира со (2) две одделение и тоа: Одделение за информациона систем и техничка поддршка и Одделение за техничка поддршка.</p> <p>Секторот за информатика и комуникациски технологии освен како сервис за потребите на вработени при Министерството за економија истовремено учествува во Владиините проекти кои се реализираат меѓу нив и во ДМС документ менаџмент систем за електронско архивско работење, Национален совет за ИКТ и други. Истотака во текот на секоја година Секторот прави План за јавни набавки и ги реализира јавни набавки, бидејќи се многу битно за навремено, професионално и безбедно реализирање на седкојдневните активности на вработените. Објавување на материали на веб страната на Министерството за економија и други активности. Се прави редовно Backup на постоечките софтвери кои се користат.</p>		
2022	2023	2024
<p>Учество во владините проекти Реализирање на годишните јавни набавки предвидени според Планот за јавни набавки. Објавување на материали на веб страната на Министерството за економија. Одржување на систем салата и софтверите кои се користат. Надградба на мрежната инфраструктура во целото Министерство со менување на целата стара мрежа со нова.</p>	<p>Учество во владините проекти Реализирање на годишните јавни набавки предвидени според Планот за јавни набавки. Објавување на материали на веб страната на Министерството за економија. Одржување на систем салата и софтверите кои се користат. Надградба на мрежната инфраструктура во целото Министерство со менување на</p>	<p>Учество во владините проекти Реализирање на годишните јавни набавки предвидени според Планот за јавни набавки. Објавување на материали на веб страната на Министерството за економија. Одржување на систем салата и софтверите кои се користат. Надградба на мрежната инфраструктура во целото Министерство со менување на целата стара мрежа со нова.</p>

<p>Васкуп на постоечките софтвери кои се користат.</p>	<p>целата стара мрежа со нова. Васкуп на постоечките софтвери кои се користат.</p>	<p>Васкуп на постоечките софтвери кои се користат.</p>
<p>Внатрешна ревизија: Внатрешна ревизија е независна активност на давање објективно уверување и совет, воспоставена со цел да придонесе за зголемување на вредноста и подобрување на работењето на субјектот. Таа помага субјектот да ги исполни своите цели, применувајќи систематски, дисциплиниран пристап за проценка и подобрување на ефективноста во процесите на управување со ризикот, контролата и управувањето.</p>		
<p>2022</p>	<p>2023</p>	<p>2024</p>
<p>Спроведување на Годишниот план за извршување внатрешна ревизија за 2021 година: прелиминарно истражување, подготовка на поединечни Планови и Програми за предвидените ревизии во планот (вклучително и за ревизиите на проекти реализирани со ЕУ фондови) и за ad-hoc ревизорските ангажмани, изготвување на нацрт предходни и конечни Извештаи за секоја ревизија, усвојување на Акциски план за реализирање на препораките утврдени во конечните извештаи. Спроведување на Мониторинг, односно Следење на резултатите на спроведување на препораките од ревизорските извештаи. Подготовка на Годишен извештај за извршени внатрешни ревизии во предходната календарска година, односно во 2020 година. Подготовка на Ревизорски универзум врз основа на нова проценка на ризиците или ревидирање на постоечките ризици во регистарот на ризици на Министерството.</p>	<p>Спроведување на Годишниот план за извршување внатрешна ревизија за 2022 година: прелиминарно истражување, подготовка на поединечни Планови и Програми за предвидените ревизии во планот (вклучително и за ревизиите на проекти реализирани со ЕУ фондови) и за ad-hoc ревизорските ангажмани, изготвување на нацрт предходни и конечни Извештаи за секоја ревизија, усвојување на Акциски план за реализирање на препораките утврдени во конечните извештаи. Спроведување на Мониторинг, односно Следење на резултатите на спроведување на препораките од ревизорските извештаи. Подготовка на Годишен извештај за извршени внатрешни ревизии во предходната календарска година, односно во 2020 година. Подготовка на Ревизорски универзум врз основа на нова проценка на ризиците или</p>	<p>Спроведување на Годишниот план за извршување внатрешна ревизија за 2025 година: прелиминарно истражување, подготовка на поединечни Планови и Програми за предвидените ревизии во планот (вклучително и за ревизиите на проекти реализирани со ЕУ фондови) и за ad-hoc ревизорските ангажмани, изготвување на нацрт предходни и конечни Извештаи за секоја ревизија, усвојување на Акциски план за реализирање на препораките утврдени во конечните извештаи. Спроведување на Мониторинг, односно Следење на резултатите на спроведување на препораките од ревизорските извештаи. Подготовка на Годишен извештај за извршени внатрешни ревизии во предходната календарска година, односно во 2023 година Подготовка на Ревизорски универзум врз основа на нова проценка на ризиците или ревидирање на постоечките ризици во регистарот на ризици на Министерството. Подготовка на Стратешки план за</p>

<p>Подготовка на Стратешки план за извршување на внатрешна ревизија за 2022-2024 година. Подготовка на Годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2022 година. Подготовка на Измена на годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2021 година. Следење на референтната регулатива, Стандардите и методологијата во областа, за развој и отчетност во јавните финансии. Учество во работата на Ревизорскиот комитет во Министерството за финансии како член на Комитетот, придонес кон стратегиите и регулативата за внатрешна ревизија. Креирање и реализирање на обуки за внатрешните ревизори во јавен сектор како сертифициран обучувач. Обуки и настани за унапредување на областа јавни финансии и јавна внатрешна контрола.</p>	<p>ревидирање на постоечките ризици во регистарот на ризици на Министерството. Подготовка на Стратешки план за извршување на внатрешна ревизија за 2023-2025 година. Подготовка на Годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2023 година. Подготовка на Измена на годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2022 година. Следење на референтната регулатива, Стандардите и методологијата во областа, за развој и отчетност во јавните финансии. Учество во работата на Ревизорскиот комитет во Министерството за финансии како член на Комитетот, придонес кон стратегиите и регулативата за внатрешна ревизија. Креирање и реализирање на обуки за внатрешните ревизори во јавен сектор како сертифициран обучувач. Обуки и настани за унапредување на областа јавни финансии и јавна внатрешна контрола.</p>	<p>извршување на внатрешна ревизија за 2024-2026 година. Подготовка на Годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2023 година. Подготовка на Измена на годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2023 година. Следење на референтната регулатива, Стандардите и методологијата во областа, за развој и отчетност во јавните финансии. Учество во работата на Ревизорскиот комитет во Министерството за финансии како член на Комитетот, придонес кон стратегиите и регулативата за внатрешна ревизија. Креирање и реализирање на обуки за внатрешните ревизори во јавен сектор како сертифициран обучувач. Обуки и настани за унапредување на областа јавни финансии и јавна внатрешна контрола.</p>
---	--	---

РИЗИЦИ НА НИВО НА СТРАТЕШКИ ПЛАН 2021

РИЗИК	ВЕРОЈАТНОСТ ЗА НАСТАНУВАЊЕ НА	ВИЛЈАНИЕ НА РИЗИКОТ ВРЗ	МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО
-------	-------------------------------	-------------------------	------------------------

	РИЗИКОТ	ОСТВАРУВАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ	РИЗИКОТ
1. При подготвување на Стратешкиот план ризик е непочитување на дадениот рок на Секторите односно ненавремено доставување на бараните податоци	средна	средно	Навремено праќање на маил за доставување на податоци Ургенција преку електронска пошта
2. Ризик поради непополнета систематизација и несоодветни човечки ресурси	голема	големо	Пополнување на работни позиции согласно систематизацијата на МЕ
3. Недобивање информации од надлежни институции за реализација на мерки и активности	голема	големо	Зајакната соработка и комуникација со институции

РИЗИЦИ НА НИВО НА ПРОГРАМА

РИЗИК	ВЕРОЈАТНОСТ ЗА НАСТАНУВАЊЕ НА РИЗИКОТ	ВИЛЈАНИЕ НА РИЗИКОТ ВРЗ ОСТВАРУВАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ	МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ
1. Одобрениот Буџет за реализација на Програмата КИП може да не е доволен за субвенционирање односно кофинансирање на трошоците на сите апликанти кои аплицираат по објавените јавни	среден	средно	При изготвување на предлог Буџетот од страна на Министерство за економија да се обезбедат повеќе средства за реализација на предвидените мерки од Програмата КИП, притоа да се има во предвид интересот

повици за мерките од програмата			за секоја мерка од претходната година и соодветно на тоа да се планираат средствата за секоја мерка.
2. Неискористување на предвидените средства од Програмата поради недоволен интерес за некоја од предвидените мерки во Програмата или лошо дефинирани услови и критериуми во јавните повици кои потенцијалните апликанти не можат да ги исполнат	среден	средно	Планирање на мерките во Програмата врз основа на претходна анализа на потребите на компаниите, дијалог со стопанските комори, анализа на пројавениот интерес за конкретна мерка во изминатите години, и креирање на услови за аплицирање и критериуми за избор кои може да ги исполнат поголем број на компании.
3. Недоволно стручно и објективно одлучување (засновано исклучиво на предвидените услови и критериуми дефинирани во Јавните повици) од страна на надлежните Комисии при разгледување на пристигнатите апликации по објавените јавни повици	среден	средно	Носење Одлука на ниво на Министерство за економија за забрането влијание или било каков притисок врз членовите на Комисиите надлежни за разгледување и одлучување по пристигнатите апликации по објавените јавни повици, кое има за цел фаворизирање на одредени апликанти. - Задолжителна ревизија на работата на секоја Комисија и

			<p>преземање на соодветни санкции за членовите за евентуално несовесно работење.</p> <p>- Формирање на Надзорна Комисија или воведување на вторстепен контрола од Комисији составени од надворешни лица- платени консултанти и сл.</p>
4. Политички процеси или други процеси од надворешен карактер кои го одложуваат распишувањето на јавните повици, потпишувањето на документи и сл.	среден	средно	Во процесот на планирање да се предвиди овој ризик и соодветно да се предвидат активности кои ќе бидат превземени доколку настапи таков случај. Особено да се внимава при програмирање во изборни години.
5. Недоволен капацитет на човечки ресурси во Секторите за квалитетно и ефективно распишување и спроведување на јавните повици за реализација на мерките од Програмата.	среден	средно	- Зајакнување на капацитетот на Секторот за претприемништво и конкурентност на МСП со потребните човечки ресурси.
6. Недоволно обезбедени финансиски средства	среден	средно	Обезбедување на средствата за реализација на мерките
7. Нереализација на мерките	мал	големо	Навремено објавување јавен повик, промоција и известување на

			заинтересираните страни за аплицирање и др)
8. Недостаток на финансиски ресурси	среден	големо	Се бараат средства од буџет и странски донатори
9. Пролонгирање или нереализирање на мерките заради изборен процес	мал	мало	Одложување на реализација на мерките
10. Спроведување на јавна набавка и не избирање на најповолен понудувач и поништување на постапката	средна	средно	Точно утврдени критериуми и услови за избор на најповолен понудувач
11. Не спроведување на постапките за доделување на концесии на минерални суровини во даден рок	голема	големо	Спроведување на постапките во даден рок како и објавување на јавните повици и избор на најповолен понудувач
12. Соодветно неисполнување на целите зацртани во Националниот план за енергија и клима за разгледуваниот тригодишен период за секоја од петте димензии: декарбонизација; енергетска ефикасност; енергетска сигурност; внатрешен пазар; истражување, иновативност и конкуренција	среден	мал	Донесување на предвидените закони и подзаконски акти, реализација на предвидените мерки во планот
13. Недонесување на	среден	среден	Навремено превземање на

предвидени закони и подзаконски акти			чекори и активност за реализација на програмата
14. Недонесување на Програма за финансиска подршка за производство од ОИЕ, недонесување на програма за ранливи потрошувачи	среден	среден	Превземање на чекори за реализација на програмата
15 Недостаток на соодветно квалификувани човечки ресурси	голема	голема	Се бараат нови вработувања

**Министер,
Ministër,
Kreshnik Bekteshi**

Изработил/Пërpiloi: Нурије Шерифи, Nurije Sherifi
Висаре М. Сефа, Visare M. Sefa
Контролирал/Kontrolloi: Реџеп Адеми, Rexhep Ademi
Одобрил/ Aprovoi:
Согласен/Miratoi: Размена Чекиќ-Дуровиќ, Razmena Çekiq- Duroviq
година/viti

Бр/нр. 19-2056/1 2022